

**SPRAWOZDANIE
KOMISJI NADZORU
AUDYTOWEGO
ZA ROK 2012**

Warszawa, 17 kwietnia 2013 r.

Zgodnie z art. 64 ust. 5 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z późn. zm.) KNA opracowuje, do dnia 30 kwietnia następnego roku, roczne sprawozdanie obejmujące kompleksową informację o funkcjonowaniu systemu zapewnienia jakości, o wynikach postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów oraz o karach nałożonych na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych.

WSTĘP

Podstawę prawną do wprowadzenia i funkcjonowania w Polsce systemu nadzoru publicznego nad rewizją finansową stanowi ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, która weszła w życie 6 czerwca 2009 r. W ten sposób Polska transponowała do polskiego porządku prawnego wymogi dyrektywy 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Dyrektywa 2006/43/WE była odpowiedzią na szereg skandali księgowych, jakie miały miejsce w USA i Europie, a także odpowiedzią na rozwiązania, jakie zostały przyjęte w tym zakresie w USA.

Podkreślić należy jak ważną rolę pełnią biegli rewidentzi wydając opinię o sytuacji majątkowej i finansowej podmiotów gospodarczych. Skuteczny nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi ma zabezpieczyć rynki Unii Europejskiej przed występowaniem poważnych nieprawidłowości w sprawozdaniach finansowych.

W ramach systemu nadzoru publicznego od 2 lipca 2009 r. funkcjonuje w Polsce Komisja Nadzoru Audytowego, której ustawowym zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (firmami audytorskimi¹) oraz działalnością samorządu biegłych rewidentów (Krajowej Izby Biegłych Rewidentów). Nadzór Komisji Nadzoru Audytowego nad działaniami samorządu uzasadniony jest głównie tym, że na mocy przepisów ustawy organom Krajowej Izby Biegłych Rewidentów powierzono wykonywanie szeregu kluczowych zadań. Wolą ustawodawcy na samorząd delegowano w szczególności: prowadzenie rejestru biegłych rewidentów i firm audytorskich, przeprowadzanie kontroli w firmach audytorskich w ramach systemu zapewnienia jakości, prowadzenie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów.

Samorząd zawodowy zyskał nową rolę publiczną. Uchwały organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów dotyczące kwestii systemowych podlegają procedurze zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Audytowego, natomiast pozostałe są oceniane pod względem ich ewentualnego zaskarżenia do sądu administracyjnego. Z tymi kompetencjami wiąże się również większa odpowiedzialność za podejmowane uchwały. Wymusiło to regularną i płynną współpracę na linii organy samorządu i organ nadzoru publicznego, od niej zależy jakość nadzoru i jego postrzeganie przez opinię publiczną.

Rok 2012 był dla Komisji Nadzoru Audytowego ostatnim rokiem realizacji 3-letniego planu kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. W związku z tym priorytetem były działania związane z terminowym zakończeniem kontroli i zatwierdzeniem stosownych raportów z kontroli. W zakresie zapewnienia wysokiej jakości pracy biegłych rewidentów podejmowane były działania we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego wobec biegłych rewidentów wykonujących badania sprawozdań finansowych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych.

¹ Nazwy: **firmy audytorskie** oraz **podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych** są stosowane wymiennie w treści *Sprawozdania Komisji Nadzoru Audytowego za rok 2012*.

Zadania z zakresu systemu zapewnienia jakości są szczególnie ważne w świetle doświadczeń wynikających ze światowego kryzysu finansowego, który pokazał, że biegli rewidentzi nie zawsze potrafili zidentyfikować zagrożenia w badanych przez nich sprawozdaniach finansowych banków i innych podmiotów mających kluczowe znaczenie dla stabilności rynków finansowych.

Mając na uwadze dążenie do zapewnienia jednolitych zasad wykonywania zawodu biegłego rewidenta w Polsce Komisja Nadzoru Audytowego zatwierdziła wprowadzenie od 1 stycznia 2012 r. Kodeksu etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC), jako obowiązujących w Polsce zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów oraz wspierała implementację międzynarodowych standardów rewizji finansowej (MSRF).

Jednym z wielu zadań realizowanych przez Komisję Nadzoru Audytowego w roku 2012 były działania zmierzające do poszerzenia wiedzy organów nadzorczych jednostek gospodarczych na temat współpracy z audytorami. Komisja Nadzoru Audytowego zorganizowała konferencję skierowaną do członków komitetów audytu, *Komitety Audytu: kluczowe ogniwo w procesie sprawozdawczości finansowej i audytu*. Konferencja odbyła się 10 stycznia 2013 r. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, a uczestniczyło w niej ponad 140 osób, w tym członkowie komitetów audytu spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, członkowie rad nadzorczych, biegli rewidentzi. Prezentowano doświadczenia polskie i międzynarodowe w zakresie poprawy skuteczności działania komitetów audytu.

Na tle obowiązujących przepisów i analizy raportów z przeprowadzanych kontroli, zatwierdzanych przez Komisję Nadzoru Audytowego, należy stwierdzić, iż wymogi stawiane zarówno firmom audytorskim jak i spoczywające na komitetach audytu mają na celu wzajemne komunikowanie się, a nie tylko jednostronne inicjowanie kontaktów przez biegłego rewidenta w związku z wykonywanymi czynnościami rewizji finansowej.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu nadzoru publicznego nad rewizją finansową, Komisja Nadzoru Audytowego rozwijała i zacieśniała współpracę międzynarodową z innymi organami nadzoru, w szczególności poprzez uczestnictwo: w sesjach plenarnych Międzynarodowego Forum Niezależnych Nadzorów Audytowych (IFIAR), w posiedzeniach Europejskiej Grupy Organów Nadzoru nad Audytorami (EGAOb), a także śledzenie postępu prac nad zmianami w przepisach z zakresu rewizji finansowej na poziomie Unii Europejskiej.

Sprawozdanie Komisji Nadzoru Audytowego za rok 2012 przedstawia funkcjonowanie systemu nadzoru publicznego w Polsce w czwartym roku jego działalności. Sprawozdanie składa się z czterech rozdziałów i zawiera, między innymi, szczegółową informację o funkcjonowaniu systemu zapewnienia jakości oraz o wynikach postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów.

W rozdziale pierwszym przedstawiono informacje na temat rynku usług audytorskich w Polsce oraz opis systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i samorządem biegłych rewidentów w Polsce. W rozdziale drugim przedstawiono podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania Komisji Nadzoru Audytowego, w tym skład, cele działania oraz budżet. W rozdziale trzecim omówiono działalność Komisji Nadzoru Audytowego w roku 2012, tj.: działania w ramach systemu zapewnienia jakości, postępowania dyscyplinarnego, kontrolę uchwał organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, kontrolę procedury rejestracji biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, współpracę międzynarodową, a także inne działania Komisji Nadzoru Audytowego. W rozdziale czwartym przedstawiono

działalność organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w ramach systemu nadzoru publicznego w roku 2012. Omówiono kolejno działania: Krajowej Komisji Nadzoru, Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego, Krajowego Sądu Dyscyplinarnego oraz Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Na końcu sprawozdania został ujęty plan działania Komisji Nadzoru Audytowego na 2013 r.

SPIS TREŚCI

1. Ogólna charakterystyka systemu nadzoru publicznego	9
2. Komisja Nadzoru Audytowego.....	17
3. Działalność Komisji Nadzoru Audytowego w roku 2012.....	22
4. Działalność organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w ramach systemu nadzoru publicznego w roku 2012.....	36
Załącznik - Plan działania Komisji Nadzoru Audytowego na 2013 r.....	45

WYKAZ SKRÓTÓW

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
EAIG	European Audit Inspection Group
EGAOB	European Group of Auditor's Oversight Bodies
GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
IAASB	International Auditing and Assurance Standards Board
IFAC	International Federation of Accountants
IFIAR	International Forum of Independent Audit Regulators
KIBR	Krajowa Izba Biegłych Rewidentów
KKN	Krajowa Komisja Nadzoru
KKR	Krajowa Komisja Rewizyjna
KNA	Komisja Nadzoru Audytowego
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
Komisja Egzaminacyjna	Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
KRD	Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny
KSD	Krajowy Sąd Dyscyplinarny
KSRF	Krajowe standardy rewizji finansowej
KZBR	Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów
MF	Ministerstwo Finansów
MSRF	Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej
PCAOB	The Public Company Accounting Oversight Board
SKOK	Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe
SPPW	Szwajcarsko - Polski Program Współpracy
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
BIP MF	Biuletyn Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów

PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU

Dyrektywa

Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz. Urz. UE L 157 z 9 czerwca 2006 r., str. 87, z późn. zm.), zwana dalej dyrektywą 2006/43/WE.

Ustawa

Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z późn. zm.), zwana dalej ustawą.

Inne

- 1) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330), zwana dalej ustawą o rachunkowości,
- 2) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 16, poz. 83), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie kontroli,
- 3) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 36 oraz z 2013 r., poz. 251), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie postępowania kwalifikacyjnego,
- 4) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 205, poz. 1583),
- 5) Uchwała Nr 5 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów z dnia 21 marca 2010 r. w sprawie statutu Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, zwana dalej Statutem KIBR.

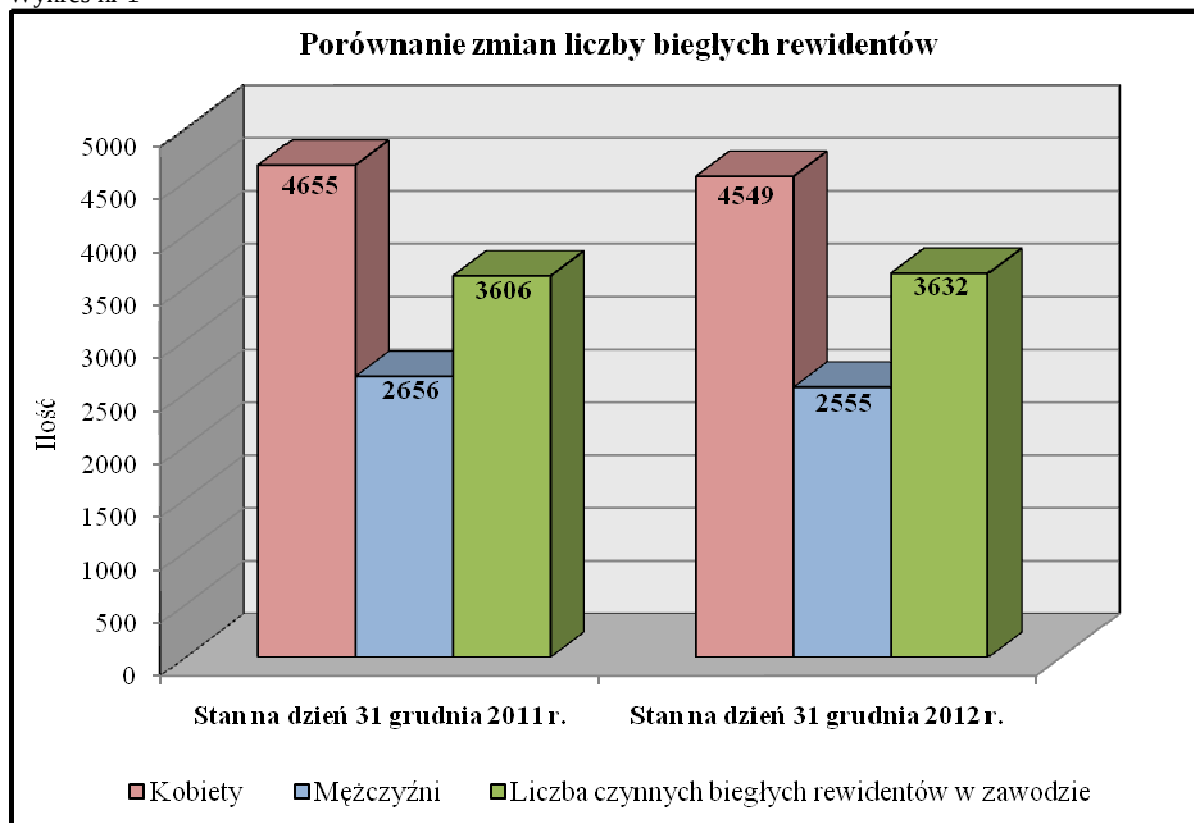
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU NADZORU PUBLICZNEGO

Podstawowe dane o rynku

Biegli rewidentzi

Na dzień 31 grudnia 2012 r. w rejestrze biegłych rewidentów znajdowały się 7 104 osoby, (w tym 4 549 kobiet oraz 2 555 mężczyzn), co oznacza zmniejszenie w stosunku do końca 2011 r. o 207 osób. Spośród biegłych rewidentów wpisanych do rejestru biegłych rewidentów 3 632 osoby deklarowały wykonywanie zawodu. W porównaniu z końcem 2011 r. liczba ta wzrosła o 26 osób. Średnia wieku biegłego rewidenta na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 56 lat i była na tym samym poziomie w stosunku do stanu na koniec poprzedniego roku. Porównanie zmian w liczbie biegłych rewidentów przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Źródło: opracowanie własne Biura KNA na podstawie danych z KIBR.

W okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. uchwałami KRBR 174 osoby zostały prawomocnie wpisane do rejestru biegłych rewidentów, (w tym 2 osoby posiadające uprawnienia do wykonywania zawodu biegłego rewidenta, uzyskane w innym państwie UE), 407 biegłych rewidentów zostało skreślonych z rejestru biegłych rewidentów².

² Skreślonych z rejestru biegłych rewidentów zostało:

- 217 na wniosek,
- 58 z powodu śmierci,
- 132 z powodu nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż rok.

W porównaniu z końcem 2011 r. liczba wpisów do rejestru biegłych rewidentów zmniejszyła się o 149 osób, równocześnie liczba skreśleń biegłych rewidentów z rejestru biegłych rewidentów zmniejszyła się o 89.

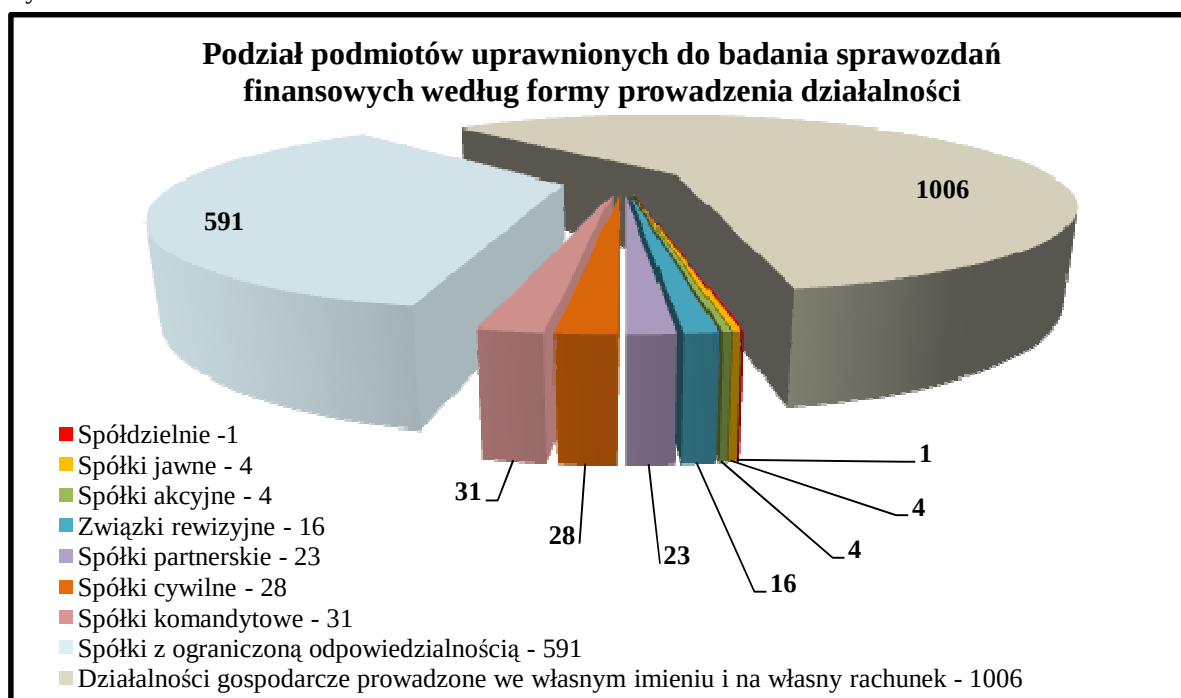
W postępowaniu kwalifikacyjnym dla kandydatów na biegłych rewidentów w 2012 r. wzięło udział 10 512 kandydatów, z tego 1 050 z naboru w 2012 r. oraz 9 462 z lat poprzednich. W stosunku do końca 2011 r. oznacza to wzrost o 851 kandydatów na biegłych rewidentów. W 2012 r. 176 osób zakończyło postępowanie kwalifikacyjne, tzn. zdało egzamin dyplomowy oraz uzyskało prawo wystąpienia do KRBR o wpis do rejestru biegłych rewidentów - co oznacza spadek w stosunku do 2011 r. o 80 osób.

Podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych

Na dzień 31 grudnia 2012 r. na liście podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych znajdowały się 1 704 podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych. W porównaniu z końcem 2011 r. liczba podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zmniejszyła się o 80.

Podział podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych według formy prowadzenia działalności na dzień 31 grudnia 2012 r. przedstawia wykres nr 2.

Wykres nr 2

Źródło: opracowanie własne Biura KNA na podstawie danych z KIBR.

W okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. uchwałami KRBR 68 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostało wpisanych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Jednocześnie 149 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostało skreślonych z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych³.

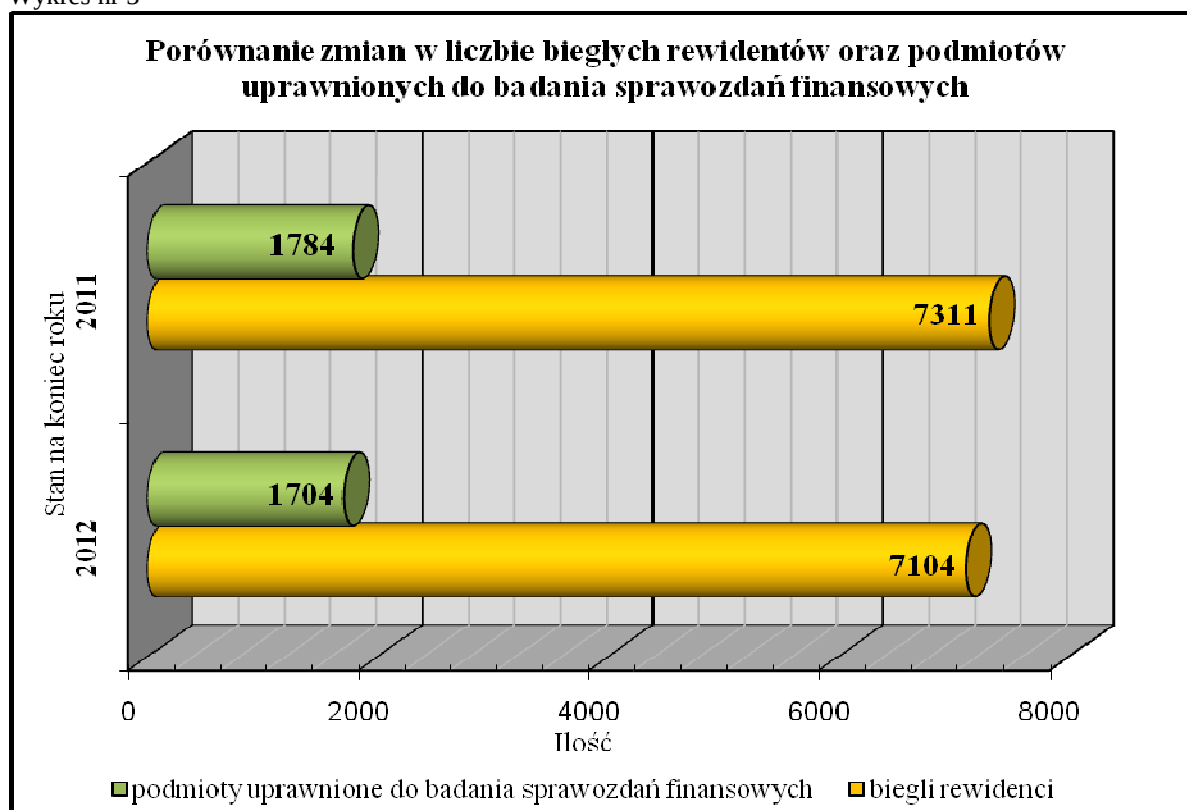
³ Skreślonych z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostało:

- 119 na wniosek,
- 16 w związku z nieuregulowaniem rocznej opłaty z tytułu nadzoru,

W porównaniu z końcem 2011 r. liczba wpisów podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zmniejszyła się o 31, równocześnie liczba skreśleń podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zwiększyła się o 22.

Porównanie zmian w liczbach biegłych rewidentów oraz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przedstawia wykres nr 3.

Wykres nr 3

Źródło: opracowanie własne Biura KNA na podstawie danych z KIBR.

Przychody uzyskane przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych w 2012 r. z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej (w oparciu o dane wynikające z przesłanych przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych do dnia 21 marca 2013 r. rozliczeń opłaty rocznej z tytułu nadzoru za 2012 r.)⁴ wyniosły: 688 616 403,15zł, w tym przychody podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego: 543 752 795,19 zł.

W 2012 r. przeprowadzonych zostało 28 259 badań sprawozdań finansowych (obligatoryjnych 23 628 i fakultatywnych 4 631).

- 10 z powodu śmierci biegłych rewidentów prowadzących podmioty uprawnione w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek,
- 4 w związku ze skreśleniem biegłego rewidenta z rejestru biegłych rewidentów, który prowadził podmiot uprawniony w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek.

⁴ Termin na przesłanie rozliczeń mija w dniu 28 lutego 2013 r.

Analiza rynku podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w szczególności badających sprawozdania finansowe spółek giełdowych

Poniżej przedstawiona została analiza rynku podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych⁵ w Polsce. W pierwszym aspekcie odniesieniem były dane dotyczące GPW. Pod uwagę wzięta została kapitalizacja giełdowa notowanych spółek według danych pod koniec 2011 roku oraz informacja o podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających roczne sprawozdania finansowe notowanych spółek za dany rok. Drugim aspektem analizy były przychody podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej wynikające ze składanych do KIBR rozliczeń rocznej opłaty z tytułu nadzoru. Ze względu na fakt, iż część danych potrzebnych do sporządzenia analizy za rok poprzedni dostępna jest dopiero po dacie sporządzenia niniejszego sprawozdania KNA istnieje konieczność oparcia się o dane pochodzące z 2011 r.

Tabela nr 1 i wykres nr 4 przedstawiają największe firmy audytorskie badające sprawozdania finansowe spółek notowanych na GPW w 2011 r., ze względu na sumę kapitalizacji badanych spółek oraz stosunku kapitalizacji badanych spółek do kapitalizacji całej giełdy.

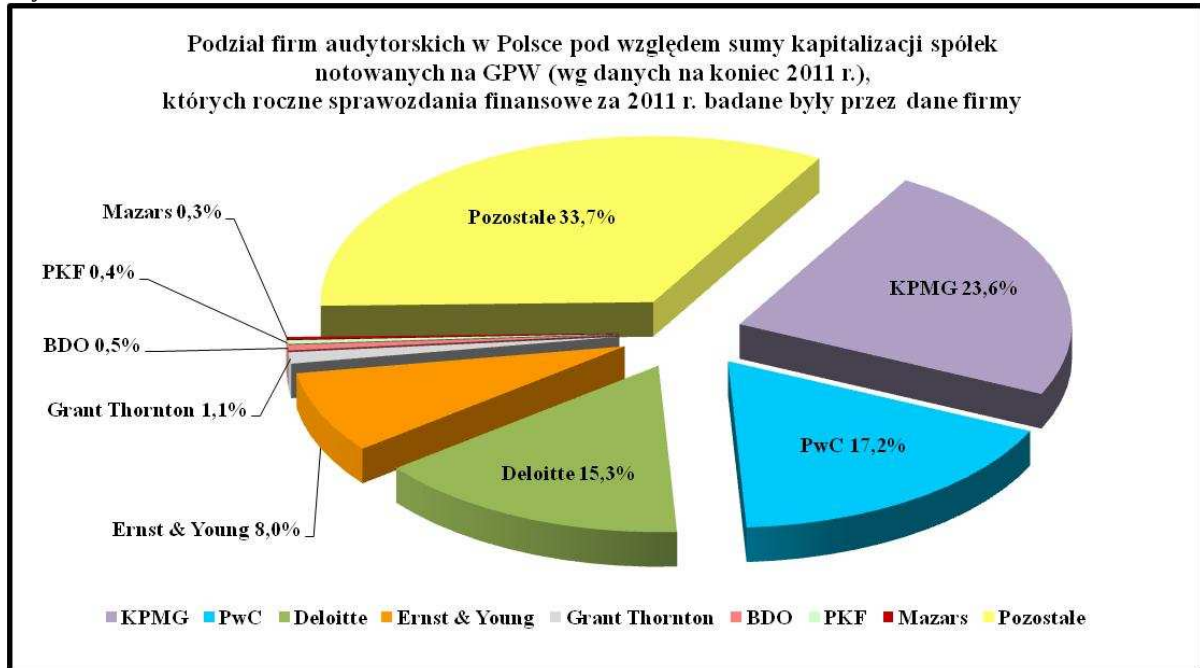
Tabela nr 1

Skrócona nazwa firmy audytorskiej lub sieci firm audytorskich	Suma kapitalizacji badanych spółek (w mln zł)
KPMG	150996,8
PwC	110323,6
Deloitte	98232,6
Ernst & Young	51039,8
Grant Thornton	7051,1
BDO	3411,8
PKF	2270,7
Mazars	1653,1
Pozostałe	215853,5

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z *Rocznika giełdowego 2012 dane statystyczne za rok 2011* (www.gpw.pl/analizy_i_statystyki).

⁵ Przy wykresach w dalszej części opracowania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych rozumiemy następująco: **BDO** – BDO Sp. z o.o.; **Deloitte** – Deloitte Audyt Sp. z o.o.; **Ernst & Young** – Ernst & Young Audit Sp. z o.o.; **Grant Thornton** – Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k. i Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o.; **KPMG** – KPMG Audyt Sp. z o.o. Sp. k. oraz KPMG Audyt Sp. z o.o.; **Mazars** – Mazars Audyt Sp. z o.o.; **PKF** – PKF Audyt Sp. z o.o.; **PwC** – PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.; **Roedl** – Roedl Audit sp. z o.o.

Wykres nr 4

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z Rocznika giełdowego 2012 dane statystyczne za rok 2011 (www.gpw.pl/analizy_i_statystyki).

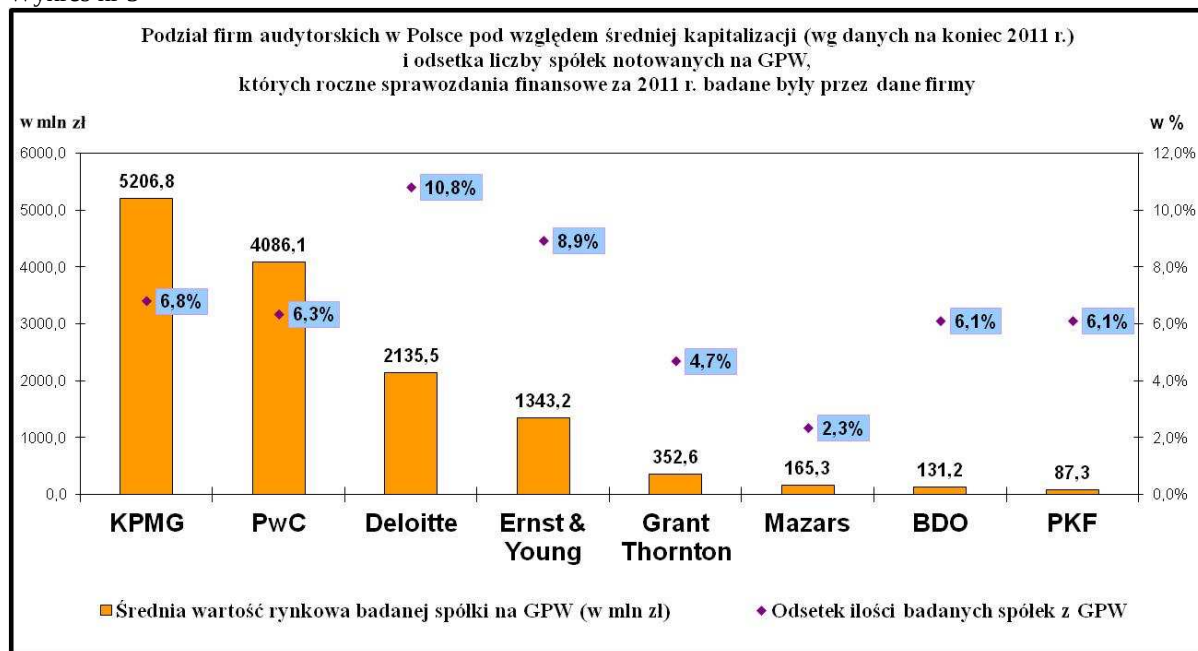
Poniżej w tabeli nr 2 i na wykresie nr 5 przedstawiono największe firmy audytorskie badające sprawozdania finansowe spółek notowanych na GPW w 2011 r., pod względem średniej kapitalizacji giełdowej badanych spółek (według danych na koniec 2011 r.) i liczby spółek notowanych na GPW.

Tabela nr 2

Skrócona nazwa firmy audytorskiej lub sieci firm audytorskich	Średnia wartość rynkowa badanej spółki na GPW (w mln zł)	Odsetek ilości badanych spółek z GPW
KPMG	5206,8	6,8%
PwC	4086,1	6,3%
Deloitte	2135,5	10,8%
Ernst & Young	1343,2	8,9%
Grant Thornton	352,6	4,7%
Mazars	165,3	2,3%
BDO	131,2	6,1%
PKF	87,3	6,1%

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z Rocznika giełdowego 2012 dane statystyczne za rok 2011 (www.gpw.pl/analizy_i_statystyki).

Wykres nr 5

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z *Rocznika giełdowego 2012 dane statystyczne za rok 2011* (www.gpw.pl/analizy_i_statystyki).

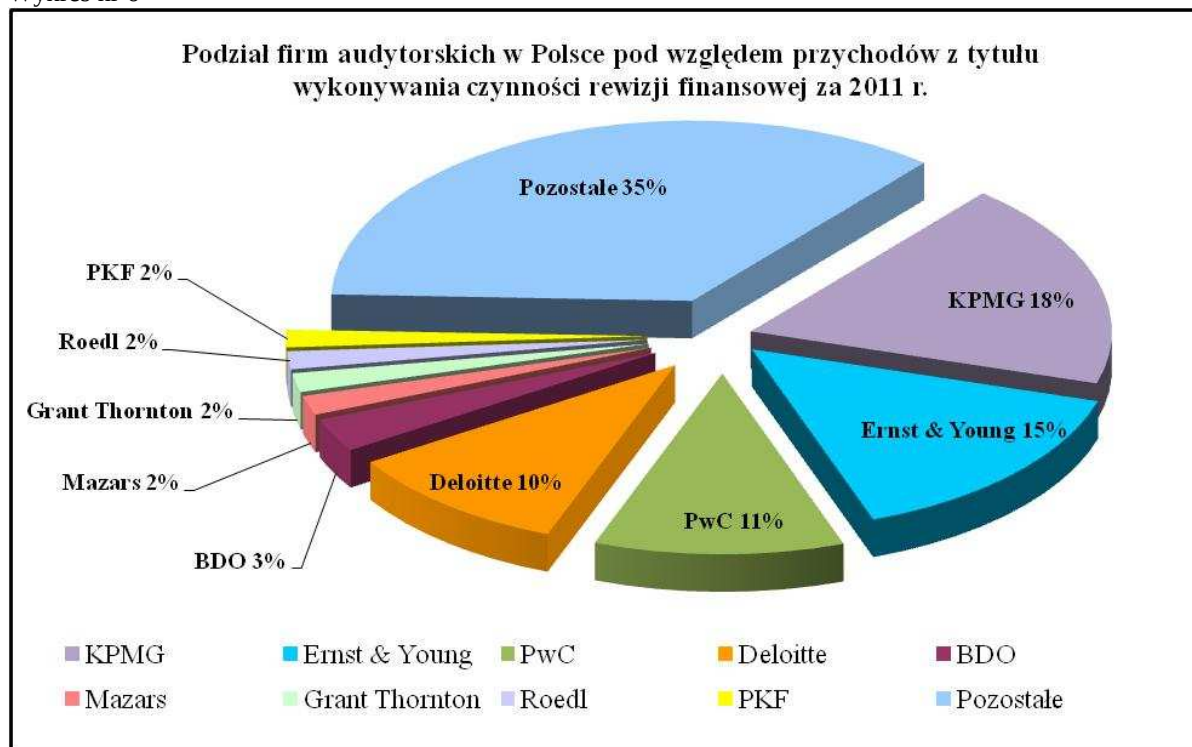
Tabela nr 3 i wykres nr 6 przedstawiają podział rynku podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod względem przychodów z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej za 2011 r.

Tabela nr 3

Skrócona nazwa firmy audytorskiej lub sieci firm audytorskich	Przychody z tytułu czynności rewizji finansowej (w zł)
KPMG	135 962 954
Ernst & Young	109 332 332
PwC	81 975 620
Deloitte	75 043 281
BDO	21 841 437
Mazars	12 755 945
Grant Thornton	12 480 018
Roedl	11 804 637
PKF	11 540 697
Pozostałe	260 688 346

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z rocznych rozliczeń opłaty z tytułu nadzoru za 2011 r. przekazywanych do KIBR.

Wykres nr 6

Źródło: opracowanie własne Biura KNA częściowo na podstawie danych z rocznych rozliczeń opłaty z tytułu nadzoru za 2011 r. przekazywanych do KIBR.

Powyżej zaprezentowane dane wskazują na dominację w Polsce tzw. wielkiej czwórki (tj. KPMG, PwC, Deloitte, Ernst & Young). W sumie firmy tzw. wielkiej czwórki badały sprawozdania finansowe za 2011 r. 33 % liczby wszystkich spółek notowanych na GPW, których kapitalizacji wobec całej giełdy wynosiła 64 % (według danych na koniec 2011 r.). Natomiast pod względem przychodów z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej za 2011 r. firmy tzw. wielkiej czwórki uzyskały 54 % przychodów wszystkich podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Dominacja ta nie oznacza jednak bardzo wysokiego stopnia koncentracji rynku, a firmy tzw. wielkiej czwórki zasadniczo mają zbliżony do siebie poziom udziału w rynku.

Opis systemu

System nadzoru publicznego składa się z następujących elementów:

- KNA – organu nadzoru publicznego, który ponosi ostateczną odpowiedzialność za całość systemu;
- KIBR – samorządu zawodowego, na którego organy, wolą ustawodawcy, delegowano niektóre zadania z zakresu nadzoru publicznego.

Zgodnie z ustawą do kompetencji KNA należy, między innymi:

- zatwierdzanie uchwał organów KIBR w przypadkach określonych w ustawie, w tym dotyczących:
 - ✓ krajowych standardów rewizji finansowej,
 - ✓ zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
 - ✓ zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,

- ✓ regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów,
- ✓ zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- ✓ regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej i innych regulacji z zakresu postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- zatwierdzanie, sporządzanych przez KKN, rocznych planów kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli,
- zatwierdzanie wyników kontroli przeprowadzonych w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego i uczestnictwo w charakterze obserwatora w wybranych kontrolach realizowanych przez KKN,
- przeprowadzanie (we własnym zakresie), w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach, kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- uczestniczenie na prawach strony w prowadzonym przez KR D i KSD postępowaniu dyscyplinarnym wobec biegłych rewidentów,
- rejestrowanie biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich,
- zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów KIBR niepodlegających zatwierdzeniu,
- przeprowadzanie kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę podjęcia przez KRBR uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru biegłych rewidentów lub wpisu podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- prowadzenie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności z Komisją Europejską, z organami nadzoru z innych państw UE oraz państw trzecich.

Omawiając system nadzoru publicznego należy również wspomnieć o Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów, powoływanej przez Ministra Finansów, która przeprowadza postępowanie kwalifikacyjne, w tym egzaminy dla kandydatów na biegłych rewidentów. Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów działa na podstawie ustawy, rozporządzenia w sprawie postępowania kwalifikacyjnego i uchwał KRBR zatwierdzanych przez KNA. Zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów składa KNA sprawozdanie ze swej działalności⁶.

⁶ *Sprawozdanie z działalności Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku* znajduje się na stronie internetowej BIP MF ➡ Działalność ➡ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Plany działania i sprawozdania* ➡ *Sprawozdania*.

2. KOMISJA NADZORU AUDYTOWEGO

KNA jest organem administracji publicznej, niezależnym w swoim działaniu, kolegialnym, finansowanym z budżetu państwa. Jest on powołany na mocy art. 63 ustawy.

KNA działa na posiedzeniach plenarnych, które zwołuje i prowadzi przewodniczący lub zastępca przewodniczącego. Podejmowanie uchwał następuje zawsze na posiedzeniach. Zgodnie z ustawą, posiedzenia KNA odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

Skład

W skład KNA wchodzi 9 członków powołanych przez Ministra Finansów na 4-letnią kadencję.

Zgodnie z ustawą, członkowie KNA reprezentują następujące podmioty:

- Ministra Finansów – 2 osoby, w tym przewodniczący KNA, w randze sekretarza lub podsekretarza stanu w MF,
- KNF – 2 osoby, w tym zastępca przewodniczącego KNA,
- Ministra Sprawiedliwości – 1 osoba,
- KIBR – 2 osoby,
- Organizacje pracodawców – 1 osoba,
- GPW – 1 osoba.

Ustawa określa warunki, jakie powinni spełniać członkowie KNA. Każdy członek KNA:

- posiada obywatelstwo polskie,
- korzysta z pełni praw publicznych,
- ukończył wyższe studia w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznane w Polsce za równoważne,
- jest nieposzlakowanej opinii,
- posiada autorytet, wiedzę oraz doświadczenie w zakresie istotnym dla rewizji finansowej, które dają rękojmię prawidłowego wykonywania zadań,
- nie jest skazany prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Ponadto, ustawa stwierdza, że większość członków KNA, co najmniej przez 3 lata przed powołaniem w jej skład oraz w trakcie trwania kadencji nie może wykonywać czynności rewizji finansowej, mieć prawa głosu w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, ani być członkiem zarządu lub rady nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Pierwsza kadencja KNA na lata 2009 – 2013 została powołana przez Ministra Finansów w dniu 2 lipca 2009 r.

W skład KNA w 2012 r. wchodziły następujące osoby:

- Pan Mirosław Sekuła – Przewodniczący KNA, przedstawiciel Ministra Finansów,
- Pani Dagmara Wieczorek-Bartczak – Zastępca Przewodniczącego, przedstawiciel KNF,
- Pani Joanna Dadacz, przedstawiciel Ministra Finansów,

- Pan Bogdan Dębicki, przedstawiciel KIBR,
- Pan Andrzej Herman, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
- Pani Ewa Jakubczyk-Całý, przedstawiciel GPW,
- Pan Piotr Kamiński, przedstawiciel organizacji pracodawców,
- Pani Maria Rzepnikowska, przedstawiciel KIBR,
- Pan Andrzej Stopczyński, przedstawiciel KNF (odwołany z dniem 20 stycznia 2012 r.),
- Pan Tomasz Piwowarski, przedstawiciel KNF (powołany z dniem 20 stycznia 2012 r.).

Cele działania

Zgodnie z ustawą KNA sprawuje nadzór publiczny nad:

- wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta,
- działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- działalnością KIBR.

Celem działania KNA jest organizacja sprawnie funkcjonującego systemu nadzoru publicznego, w tym przede wszystkim systemu zapewnienia jakości rewizji finansowej, poprzez określenie odpowiednich norm prawno-organizacyjnych i proceduralnych.

Budżet

Dochody

Ustawa przewiduje, że w związku z funkcjonowaniem systemu nadzoru publicznego budżet państwa może uzyskiwać dochody z następujących tytułów:

- udziału w opłatach z tytułu nadzoru, w wysokości 20%, wnoszonych przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych wykonujące czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego⁷, który jest przekazywany przez KIBR na rachunek budżetu państwa w terminie do 31 marca,
- opłaty z tytułu wpisu do prowadzonego przez KNA rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich,
- kar nakładanych przez KNA na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych.

⁷ Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy przez „jednostki zainteresowania publicznego” należy rozumieć:

- emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa UE, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego,
- banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych,
- SKOK,
- zakłady ubezpieczeń i główne oddziały zakładów ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji,
- instytucje pieniądza elektronicznego,
- otwarte fundusze emerytalne oraz powszechne towarzystwa emerytalne,
- fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których publiczne certyfikaty inwestycyjne nie zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym,
- podmioty prowadzące działalność maklerską z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w zakresie doradztwa inwestycyjnego.

W 2012 r. KNA nie nałożyła na kontrolowane podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych kar oraz nie uzyskała wpływu z tytułu opłat wpisowych z tytułu rejestracji biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich.

KIBR dokonała wpłaty na rachunek budżetu państwa z tytułu udziału w opłatach z tytułu nadzoru za 2011 r. w dniu 3 kwietnia 2012 r. w wysokości 1 430 909,00 zł (w tym odsetki w wysokości 549,00 zł). Kwota wpłacona przez KIBR za 2011 r. nie została jeszcze ostatecznie rozliczona przez KNA.

W 2012 r. KNA dokonała rozliczenia wpłaconego przez KIBR na rachunek budżetu państwa udziału 20 % w opłatach z tytułu nadzoru za 2009 r. należnych od podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Stwierdzona nadpłata w kwocie 10.610,00 zł w odniesieniu do wpłaconej kwoty 664.727,00 zł została zaliczona na poczet przyszłych zobowiązań KIBR wynikających z art. 30 ust. 1 ustawy.

Wydatki

Działalność KNA w całości finansowana jest z budżetu państwa. W 2012 r. środki na funkcjonowanie KNA w wysokości **458 000** zł pochodzą z części 19 budżetu państwa – *budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe*.

W 2012 r. KNA zrealizowała wydatki w wysokości **184 045** zł, co stanowi **40** % przyznanej w budżecie państwa kwoty.

Niepełne wykorzystanie przewidzianych środków finansowych KNA wynikało przede wszystkim z następujących przyczyn:

- nie wykorzystano środków przewidzianych na wyjazdy krajowe, z uwagi na fakt, że obserwatorzy z ramienia KNA, nie uczestniczyli w kontrolach,
- mniejsza niż planowano była liczba wyjazdów zagranicznych,
- koszty postępowań sądowych, w których potencjalnie może uczestniczyć KNA w rzeczywistości okazały się znacząco niższe od przewidywań,
- nie istniała potrzeba skorzystania ze specjalistycznych ekspertyz zewnętrznych,
- przełożono konferencję organizowaną we współpracy z Bankiem Światowym z roku 2012 r. na rok następny,
- ograniczono koszty tłumaczeń z języków obcych,
- zmniejszone zostały wydatki na szkolenie pracowników Biura KNA.

Suma wydatków na koniec 2012 r. wyniosła 184 045 zł i była o 14 728 zł niższa od stanu na koniec 2011 r.

Największa część wydatków w wysokości 107 184 zł została przeznaczona na wynagrodzenia. W porównaniu do stanu na koniec poprzedniego roku wysokość tych wydatków zmniejszyła się o 10 208 zł.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy, Członkowie KNA otrzymują miesięczne wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach. Wynagrodzenie to nie może przekroczyć wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę⁸.

⁸ **1.276 zł** (obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z 24 lipca 2008 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2009 r. - M.P. nr 55, poz. 499).

Średnio każdy Członek KNA otrzymał w 2012 r. wynagrodzenie w wysokości 13 398 zł (z wyjątkiem Przewodniczącego KNA, który nie otrzymuje wynagrodzenia⁹). W porównaniu z końcem 2011 r. średnia wynagrodzenia zmniejszyła się o 1 276 zł.

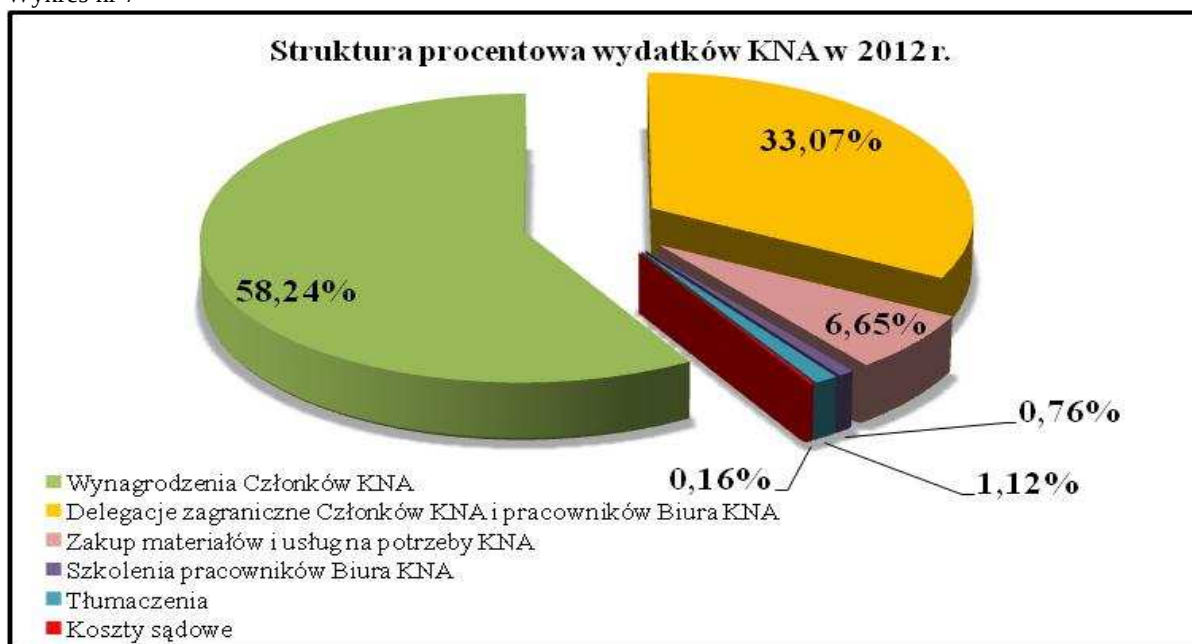
Poniżej w tabeli nr 4 i na wykresie nr 7 zaprezentowano strukturę wydatków, jak również udział procentowy poszczególnych wydatków KNA w 2012 r.

Tabela nr 3

Struktura wydatków KNA w 2012 r. (w zł)	
Wynagrodzenia Członków KNA	107 184
Delegacje zagraniczne Członków KNA i pracowników Biura KNA	60 869
Zakup materiałów i usług na potrzeby KNA	12 239
Szkolenia pracowników Biura KNA	1 391
Tłumaczenia	2 062
Koszty sądowe	300
RAZEM:	184 045

Źródło: opracowanie własne Biura KNA.

Wykres nr 7

Źródło: opracowanie własne Biura KNA.

⁹ Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101 z późn. zm.): Osobie zajmującej kierownicze stanowisko państwowe, która pełni również inną funkcję, przysługuje jedno, wybrane przez nią wynagrodzenie przewidziane w przepisach niniejszej ustawy bądź w odrębnych przepisach.

Biuro KNA

KNA, w odróżnieniu od innych organów nadzoru, nie dysponuje własnym urzędem. Zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 3 ustawy: *KNA wykonuje swoje zadania przy pomocy komórki organizacyjnej w urzędzie obsługującym Ministra Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową.*

W ramach Departamentu Rachunkowości MF działają od 2009 r. dwie komórki organizacyjne tworzące Biuro KNA, których zadaniem jest merytoryczna i administracyjna obsługa KNA.

Do zadań Biura KNA należy w szczególności:

- przygotowywanie propozycji rozstrzygnięć w zakresie spraw rozpatrywanych przez KNA, w tym analiza uchwał oraz raportów z kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przekazywanych przez organy KIBR,
- przygotowywanie projektów dokumentów będących wykonaniem uchwał KNA,
- przygotowywanie projektów pism, decyzji i postanowień w ramach prowadzonych przed KNA postępowań administracyjnych oraz dotyczących KNA postępowań sądowych,
- przygotowywanie projektów procedur, sprawozdań i planów działania KNA,
- uczestniczenie w charakterze obserwatorów w kontrolach przeprowadzanych przez kontrolerów zatrudnionych w KIBR w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, lub przeprowadzanie z upoważnienia KNA kontroli w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- prowadzenie roboczych kontaktów w obszarze współpracy międzynarodowej, w szczególności uczestniczenie w posiedzeniach EGAOB, EAIG i IFIAR na podstawie instrukcji uzgodnionych z KNA oraz przedkładanie KNA sprawozdań z tych posiedzeń, prowadzenie roboczych kontaktów z organami nadzoru z państw trzecich w celu zawarcia porozumienia o współpracy i wymianie dokumentów,
- prowadzenie prac w zakresie rozliczania wpłacanego corocznie przez KIBR do budżetu państwa udziału 20 % w opłatach z tytułu nadzoru należnych od podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego,
- podejmowanie czynności w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.), z wyłączeniem wydawania aktów administracyjnych (co należy do kompetencji KNA),
- informowanie o zadaniach KNA i procedurach obowiązujących przed KNA, a także o decyzjach podjętych przez KNA w tym informowanie o KNA i jej działalności w zakładce na stronie internetowej MF,
- obsługa organizacyjna KNA (organizacja posiedzeń KNA, obsługa finansowa KNA w zakresie planowania i dokonywania wydatków).

Realizacja ww. zadań dokonywana jest przez Biuro KNA w ramach ograniczonego składu osobowego obejmującego 9 przypisanych etatów, pomimo 20 pracowników przewidzianych w uzasadnieniu przyjętej ustawy.

3. DZIAŁALNOŚĆ KNA W ROKU 2012

W 2012 r. odbyło się 19 posiedzeń plenarnych KNA, na których podjęto łącznie 203 uchwały, w tym w szczególności: 55 uchwał zatwierdzających – dotyczących zatwierdzenia działań organów KIBR w przypadkach określonych w ustawie i 36 uchwał zaskarżających – skutkujących wezwaniem organów KIBR do usunięcia naruszenia prawa.

Informacje publiczne dotyczące decyzji podjętych przez KNA na posiedzeniach KNA w 2012 r. są zamieszczone na stronie internetowej w BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Posiedzenia*. W ramach zmian struktury strony internetowej BIP MF uporządkowano informacje dotyczące KNA, co jest pierwszym etapem do stworzenia niezależnej strony internetowej KNA.

Sprawozdanie KNA za rok 2011 zostało przyjęte przez KNA na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2012 r., Uchwałą nr 107/2012, a następnie zostało opublikowane na stronie internetowej MF¹⁰.

Zgodnie z art. 64 ust. 4 ustawy KNA opracowuje, do końca każdego roku kalendarzowego, informację na temat planowanych działań w zakresie nadzoru publicznego na rok następny, która podlega publikacji na stronie internetowej MF.

Plan działania KNA na 2012r. został przyjęty przez KNA na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2011 r., Uchwałą nr 148/2011, a następnie został opublikowany na stronie internetowej BIP MF¹¹.

KNA podejmowała działania mające na celu usprawnienie organizacji pracy KNA oraz Biura KNA, co miało odzwierciedlenie w nowym *Regulaminie KNA*, jak również w szeregu uchwał upoważniających Członków KNA oraz pracowników Biura KNA do załatwiania w imieniu KNA spraw związanych z realizacją ustawowych zadań.

W związku z powyższym na posiedzeniu w dniu 14 marca 2012 r., Uchwałą nr 78/2012, KNA uchwaliła nowy *Regulamin KNA*, uchylając jednocześnie poprzedni regulamin wraz ze zmianami (tj. uchylając uchwały: nr 1/2009 z dnia 2 lipca 2009 r. w sprawie Regulaminu KNA, nr 24/2009 z dnia 10 grudnia 2009 r. w sprawie zmiany Regulaminu KNA oraz nr 141/2010 z dnia 3 grudnia 2010 r. w sprawie zmiany Regulaminu KNA).

Działania KNA w ramach systemu zapewnienia jakości

KNA w 2012 r. podejmowała szereg działań mających na celu zapewnienie wysokiej jakości badania sprawozdań finansowych wykonywanych przez biegłych rewidentów poprzez nadzorowanie kontroli przeprowadzanych w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, koncentrując się na realizacji pierwszego 3-letniego planu kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

¹⁰ *Sprawozdanie KNA za rok 2011* znajduje się na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Plany działania i sprawozdania* ➔ *Sprawozdania*.

¹¹ *Plan działania KNA na 2012 r.* znajduje się na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Plany działania i sprawozdania* ➔ *Plany działania*.

Zatwierdzanie planów kontroli

W dniu 16 grudnia 2011 r. KNA zatwierdziła opracowany przez KKN roczny plan kontroli na 2012 r. dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy. Przewidywał on przeprowadzenie kontroli w 51 podmiotach. Następnie po jego modyfikacji 16 maja 2012 r. ostateczna liczba podmiotów do kontroli wyniosła 74.

Natomiast plan kontroli dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy, został przyjęty do wiadomości przez KNA w dniu 1 lutego 2012 r. i obejmował 285 podmiotów do skontrolowania przez wizytatorów KKN.

W ciągu 2012 r. KNA bieżąco monitorowała sytuację w zakresie realizacji planu kontroli przez KKN. W dniu 22 lutego 2012 r. KNA podjęła uchwałę, w której zobowiązała KKN do ustalenia ostatecznej liczby podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, które powinny być objęte kontrolą w okresie 3-letnim, tj. w latach 2010-2012, a także przekazywania do KNA informacji kwartalnych o realizacji planu kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. KKN pismem z dnia 21 maja 2012 r. przekazała KNA informację o stopniu i prognozie realizacji rocznego planu kontroli, kierowaniu raportów z kontroli do zatwierdzania do KNA oraz sytuacji kadrowej w 2012 r. Kolejne informacje KKN były przekazywane każdorazowo przed posiedzeniem KNA.

Ponadto KNA w dniu 27 czerwca 2012 roku, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy, zatwierdziła wzory protokołów kontroli, przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów, czynności rewizji finansowej wykonanych po wejściu w życie krajowych standardów rewizji finansowej.

W dniu 24 maja 2012 r. Pan Minister Mirosław Sekuła, Przewodniczący KNA, na posiedzeniu wspólnym dwóch podkomisji stałych w Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP: Podkomisji do spraw instytucji finansowych i Podkomisji do monitorowania systemu podatkowego, poświęconemu realizacji ustawowych zadań w zakresie kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych omówił funkcjonowanie nadzoru publicznego nad wykonywaniem rewizji finansowej, w szczególności przedstawiając uwarunkowania systemu zapewnienia jakości i przedstawił informację o aktualnej realizacji kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w kończącym się 3-letnim okresie realizacji przez KKN kontroli tych podmiotów. W ramach ustaleń z posiedzenia, na którym obecni byli również Pan Józef Król, Prezes KRBR, i Pan Andrzej Konopacki, Przewodniczący KKN, wskazano na potrzebę bieżącego monitorowania możliwości realizacji planu kontroli przez KKN i ustalono, że przekazanie do Sejmu informacji o dalszym przebiegu procesu kontrolnego nastąpi w sierpniu 2012 r.

W dniu 27 sierpnia 2012 r. Prezes KRBR przesłał do Sejmu informację (według stanu na 27 sierpnia 2012 r.) na temat stanu realizacji przez KIBR planu kontroli, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy. Z informacji tej wynikało, że do dnia 20 września 2012 r. planowane jest wykonanie 72 kontroli, co wyczerpuje ilość podmiotów ujętych w planie kontroli na 2012 r. gdyż dwa podmioty objęte planem zostały, na własny wniosek, wykreślone z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

Na posiedzeniu KNA w dniu 19 września 2012 r. przedstawiciele KKN przedstawili stan wykonania planu kontroli na 2012 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania

publicznego. Pan Michał Rybus, Wiceprzewodniczący KKN, poinformował, że plan kontroli został zrealizowany, natomiast przekazywanie raportów z kontroli do KNA ma zakończyć się do 28 października 2012 r. Termin ten ostatecznie nie został dotrzymany, ponieważ KKN przekazała ostatnie raporty z kontroli do zatwierdzenia pod koniec listopada 2012 r.

W dniu 17 października 2012 r. KNA zatwierdziła opracowany przez KKN plan kontroli na 2013 r. dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Przewidywał on przeprowadzenie kontroli w 74 podmiotach. KNA zobowiązała również KKN do przedłożenia procedur planowania i przeprowadzania kontroli i dokumentów, które będą stosowane w przeprowadzanych w latach 2013-2015 kontrolach podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Do końca 2012 r. KKN nie przekazała do KNA procedur kontroli i wymaganych dokumentów.

Zatwierdzanie kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli

W 2012 r. KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, dokonała zatwierdzenia kontrolerów wyznaczonych do 69¹² kontroli przeprowadzonych w bieżącym roku oraz do 23 kontroli zaplanowanych na 2013 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

Zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów

Jednocześnie KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, w okresie od stycznia do maja 2012 r. dokonała zatwierdzenia dziewięciu kandydatów na kontrolerów KKN, w tym dwóch pod warunkiem prawomocnego skreślenia podmiotów, w których kandydaci na kontrolerów byli właścicielami, z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przed dniem ich zatrudnienia w KIBR.

Uczestniczenie w kontrolach przeprowadzanych przez KKN

W świetle postanowień art. 26 ust. 6 ustawy, stanowiących o możliwości uczestniczenia na wniosek KNA w kontrolach pracowników Biura KNA, jako obserwatorów z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownicy Biura KNA nie uczestniczyli w kontrolach przeprowadzonych przez KKN w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego z uwagi na ograniczony zasób kadrowy i koncentrowanie się na analizowaniu raportów z kontroli przekazywanych przez KKN w celu ich zatwierdzenia przez KNA.

Zatwierdzanie raportów z kontroli

KNA w 2012 r. przeanalizowała i następnie zatwierdziła 18 raportów z kontroli planowych i 3 pozaplanowych przeprowadzonych przez KKN w 2011 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, w tym po wyjaśnieniach i uzupełnieniu zmian w treści 5 raportów z kontroli planowej i 2 pozaplanowej wprowadzonych przez KKN aneksami do raportów z kontroli ww. podmiotów, zgodnie z zaleceniami KNA dotyczącymi

¹² Kontrolerów wyznaczonych do 5 kontroli zatwierdzono w 2011 r.

skierowania do KRD wniosków o wszczęcie postępowań dyscyplinarnych wobec 7 biegłych rewidentów.

W okresie od kwietnia do listopada 2012 r. KKN przekazała do zatwierdzenia 71 raportów z kontroli planowych przeprowadzonych w 2012 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. KNA dokonała analizy 39 raportów z kontroli za 2012 r., z czego zatwierdziła 38 raportów, w tym 11 po wprowadzeniu przez KKN zmian w treści tych raportów polegających przede wszystkim na skierowaniu do KRD wniosków o wszczęcie postępowań dyscyplinarnych wobec 17 biegłych rewidentów.

Ponadto KNA zweryfikowała 5 raportów z kontroli zawierających w opisie stanu faktycznego stwierdzonego w protokole kontroli informacje, iż podmiot kontrolowany nie wykonywał czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego pomimo wcześniejszego zgłoszenia w informacji P10¹³ skutkującej uwzględnieniem tego podmiotu w 2012 r. w planie kontroli podmiotów badających jednostki zainteresowania publicznego i następnie przyjęła je do wiadomości, gdyż nie podlegały, zgodnie z ustawą, procedurze zatwierdzenia z uwagi, iż raporty te nie dotyczyły kontroli dokumentacji rewizyjnej z badania w jednostkach zainteresowania publicznego.

W 2012 r. KNA skorzystała z uprawnień odmowy zatwierdzenia raportów i wystąpiła do KKN w 15 przypadkach z zaleceniami dotyczącymi przeprowadzania kontroli w podmiotach uprawnionych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Zalecenia dotyczyły, w szczególności:

- zawartości raportów z kontroli,
- formułowania zaleceń w wystąpieniach pokontrolnych kierowanych do podmiotów kontrolowanych,
- precyzyjnego i jednoznacznego opisywania stanu faktycznego w protokole kontroli;
- przedstawiania w raportach z kontroli, stwierdzonych w wyniku kontroli, nieprawidłowości zawartych w protokołach kontroli celem zapewnienia spójności protokołu kontroli z raportem z kontroli,
- uzupełnienia wystąpienia pokontrolnego o zalecenia do stwierdzonych i uwzględnionych w protokole kontroli nieprawidłowości, ale niewykazanych w raporcie z kontroli i w wystąpieniu pokontrolnym pierwotnie przekazanym do podmiotu kontrolowanego przed przekazaniem raportu z kontroli do KNA,
- skrócenia czasu pomiędzy dniem zakończenia procedur kontrolnych a terminem przekazania do KNA raportów z kontroli,
- przestrzegania przez kontrolerów i wizytatorów przepisów art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy, w szczególności sporządzania właściwego dokumentu kierowanego do podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych – po podpisaniu protokołu kontroli – jakim jest wystąpienie pokontrolne wraz z zaleceniami odnoszącymi się do stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości, a nie pisma z uwagami.

W 2012 r. KNA występowała do KKN w celu przedstawienia uzasadnienia do decyzji o nieskierowaniu do KRD wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec dwóch biegłych rewidentów badających SKOK, a także o poprawę jakości przekazywanych raportów z kontroli do zatwierdzenia.

¹³ W celu ujednolicenia uzyskiwanych informacji został opracowany wzór formularza P10, znajdujący się na stronie internetowej KIBR.

Kontrole KNA

W 2012 r. nie stwierdzono przypadków obligujących KNA do skorzystania z przysługujących jej uprawnień ustawowych w zakresie przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 74 ust. 1 i 2 ustawy, tj. kontroli przeprowadzanej w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez KNA pracownikom Biura KNA.

Działania KNA w ramach postępowania dyscyplinarnego

KNA działając na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy w pięciu sprawach wносиła do KRD o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec biegłych rewidentów, w związku ze stawianymi im zarzutami, a raz o rozszerzenie wcześniej złożonego wniosku. W 2012 r. KNA w trzech przypadkach podjęła uchwałę o przystąpieniu do postępowania na prawach strony. W tych sprawach upoważnieni członkowie KNA i pracownicy Biura KNA uczestniczyli w rozprawach przez KSD. Dwie sprawy zakończyły się orzeczeniem kary nagany wobec biegłego rewidenta.

W 2012 r. przedmiotem posiedzeń KNA było 317 orzeczeń i postanowień przesłanych przez KSD, jakie zapadły w stosunku do biegłych rewidentów.

Powyższe dotyczyły:

- niedopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów w cyklu szkoleniowym 2010/2011,
- zażaleń na postanowienie KSD,
- zażaleń na postanowienia KRD,
- naruszeń zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
- naruszeń ustawy o rachunkowości,
- naruszeń ustawy,
- postanowienia o sprostowaniu protokołu,
- postanowienia o sprostowaniu orzeczeń,
- postanowienia o zwrocie kosztów dojazdu.

Zgodnie z art. 41 ustawy, od orzeczeń KSD przysługuje m.in. KNA odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. KNA nie wykryła podstaw do wniesienia odwołań od ww. orzeczeń.

W jednym przypadku, w którym KNA występowała na prawach strony nie skorzystano ze złożenia odwołania, w związku ze złożeniem odwołania przez KRD.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy, przedstawiciel lub przedstawiciele KNA mogą być obecni na rozprawach prowadzonych przed KSD. KNA skorzystała z ww. prawa w 21 przypadkach, upoważniając do uczestniczenia w rozprawach pracowników Biura KNA.

Powyższe rozprawy dotyczyły:

- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa w zakresie ustawy o rachunkowości,
- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa w zakresie ustawy,
- naruszania norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta,
- nieprzestrzegania zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów.

W ramach sprawowanego nadzoru, zgodnie z art. 63 ust. 2 pkt 3 ustawy, KNA wnioskowała o wyjaśnienia, zarówno od KRD jak i od KSD, co do opóźnień w prowadzeniu spraw. W dwóch przypadkach występowała do KRD o przekazanie akt sprawy, w jednym do KSD. Zwracała się również o wyjaśnienia, co do prowadzonego przez KRD postępowania dyscyplinarnego. W jednym przypadku wystąpiła o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w postanowieniu o wszczęcie postępowania wyjaśniającego. KNA przekazała również do KRD wnioski Zastępcy Prokuratora Rejonowego Warszawa Mokotów o rozważenie zasadności wszczęcia postępowania wyjaśniającego, jak też przekazała dwie skargi, w tym syndyka masy upadłościowej przedsiębiorstwa, na czynności biegłych rewidentów.

Nadzorowanie działalności samorządu, w tym kontrola uchwał organów KIBR

W kwietniu 2012 r. KNA zapoznała się ze sprawozdaniami z działalności poszczególnych organów KIBR w 2011 r., uwzględniając ich treść oraz dokonując ich oceny w sprawozdaniu KNA za ten rok.

W ramach nadzorowania działalności samorządu biegłych rewidentów, KNA dokonywała na bieżąco kontroli uchwał przekazywanych przez organy samorządu. Przedmiotem obrad KNA w 2012 r. były 1033 uchwały KRBR, 8 uchwał KKN oraz 1 uchwała KKR.

W 2012 r., działając w oparciu o art. 72 ustawy, KNA zatwierdziła w sumie 5 uchwał organów samorządu (tylko uchwały KRBR) oraz zgłosiła zastrzeżenia do 1 uchwały KRBR, tj. do uchwały nr 1349/20/2012 z dnia 19 października 2012 r. zmieniającej uchwałę w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej, uznając, iż ww. uchwała ma znamiona błędu w zakresie dostosowania krajowych standardów rewizji finansowej do ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232 poz. 1378), która wprowadziła zmiany w szczególności w art. 69 i 70 ustawy o rachunkowości.

Ponadto, działając w oparciu o art. 64 ust. 1 pkt 5 ustawy, KNA podjęła uchwały o zaskarżeniu do sądu administracyjnego 34 uchwał KRBR oraz 2 uchwał KKN (po uprzednim wezwaniu do usunięcia naruszenia prawa). Organy KIBR w zdecydowanej większości spraw przyjęły argumentację KNA i uchylły zaskarżone uchwały. Jedynie w jednym przypadku zaszła potrzeba skierowania przez KNA skargi do sądu. Dotyczyło to uchwały KRBR nr 1315/19/2012 z dnia 11 września 2012 r. w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego. W sprawie tej KNA uznała, iż istnieją wątpliwości wynikające z faktu wydania w tej samej sprawie dwóch decyzji administracyjnych (pierwszej w ramach postępowania wszczętego wskutek złożonego przez KKN wniosku o skreślenie z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na podstawie art. 27 ust. 1 pkt 3 ustawy, drugiej w wyniku wniosku o skreślenie, złożonego w toku już wszczętego postępowania, przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych), a ponadto z uwagi na fakt przywołania w ww. uchwale błędnej podstawy prawnej. W sprawie tej do końca 2012 r. nie zostało wydane orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (WSA).

W 2012 r. KNA rozpatrzyła 7 odwołań od uchwał KRBR w przedmiocie wpisu lub skreślenia z rejestru lub listy, do których mają zastosowanie przepisy k.p.a.¹⁴:

¹⁴ Ilekroć jest mowa o k.p.a. to rozumie się przez to: *ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego* (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267).

- w 4 przypadkach uchylono zaskarżoną uchwałę KRBR i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji,
- w 2 przypadkach utrzymano w mocy uchwałę KRBR,
- w 1 przypadku stwierdzono niedopuszczalność odwołania.

Jedno z ww. rozstrzygnięć KNA (utrzymanie w mocy uchwały KRBR w przedmiocie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów) zostało w 2012 r. zaskarżone przez stronę do sądu administracyjnego. W sprawie tej wyrokiem z dnia 26 września 2012 r. WSA uchylił decyzję KNA. KNA postanowiła nie wnosić kasacji od tego orzeczenia. Do końca 2012 r. nie wpłynęło do KNA prawomocne orzeczenie w tej sprawie.

Na koniec 2012 r. w toku pozostało 5 postępowań odwoławczych od uchwał KRBR, z których 2 są zawieszone z uwagi na oczekiwanie na orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA).

W 2012 r. NSA orzekł w jednej sprawie dotyczącej decyzji administracyjnej KNA w przedmiocie umorzenia postępowania odwoławczego w sprawie odmowy wpisu do rejestru biegłych rewidentów. Wyrokiem z dnia 29 marca 2012 r. (sygn. akt II GSK 1755/11) NSA uchylił zaskarżony przez KNA wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez WSA, potwierdzając kompetencje KNA do zaskarżania do sądu administracyjnego uchwał KRBR w przedmiocie wpisu do rejestru biegłych rewidentów. Od ponownego wyroku WSA w tej sprawie strona wniosła skargę kasacyjną do NSA.

W 2012 r. KNA rozpatrywała również skargi na bezczynność KRBR oraz skargi na działania KRBR w trybie działu VIII k.p.a., a także, rozpatrując zażalenie, utrzymała w mocy postanowienie KRBR w sprawie odmowy wznowienia postępowania administracyjnego.

KNA wystosowała także do KRBR pisma zawierające wnioski i uwagi KNA wynikające z analizy przedkładanych KNA uchwał, w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia akt postępowania administracyjnego w sprawach, do których zastosowanie mają przepisy k.p.a., uchybień związanych z nieprawidłowym stosowaniem art. 107 § 1 k.p.a. w uchwałach KRBR, podejmowaniem uchwał o charakterze decyzji administracyjnych w sprawach skreślenia z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w sytuacji, gdy wcześniej została podjęta uchwała w sprawie skreślenia danego biegłego rewidenta z rejestru biegłych rewidentów, który prowadził działalność gospodarczą.

Kontrola procedury rejestracji biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych

KNA, w ramach sprawowanego nadzoru, dokonuje weryfikacji wszystkich uchwał KRBR w przedmiocie wpisu do rejestru biegłych rewidentów oraz wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod kątem wystąpienia przesłanek wskazanych w art. 64 ust. 1 pkt 5 ustawy, które dają podstawę do zaskarżenia uchwały do sądu administracyjnego. Ponadto KNA bada, czy nie wystąpiły inne, niewskazane w ustawie przesłanki, świadczące o tym, iż dana osoba czy też podmiot nie powinna zostać wpisana odpowiednio do rejestru biegłych rewidentów bądź na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. To samo dotyczy uchwał w przedmiocie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów i listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Oznacza to, iż w przypadku stwierdzenia wystąpienia przesłanek z art. 64 ust.

1 pkt 5 ustawy, KNA podejmuje uchwałę w przedmiocie zaskarżenia tejże uchwały do sądu administracyjnego. W 2012 r. KNA podjęła 25 takich uchwał dotyczących w większości uchwał KRBR w sprawie skreślenia biegłego rewidenta z rejestru z uwagi na nieuiszczanie składek członkowskich za okres dłuższy niż rok. Zaskarżając uchwały KRBR, KNA w szczególności uznała, że obarczone są one wadą w postaci naruszenia prawa, polegającą na błędnym zastosowaniu przepisu art. 41 k.p.a. skutkującym niedoręczeniem stronie zawiadomienia o wszczęciu postępowania z urzędu lub uchwały o skreśleniu z rejestru biegłych rewidentów, co oznaczało uniemożliwienie stronie wzięcia czynnego udziału w prowadzonym przez KRBR postępowaniu w sprawie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów i korzystanie z przysługujących jej na mocy k.p.a. uprawnień.

W przypadku wykrycia istnienia okoliczności świadczących o niezasadności dokonania stosownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów bądź na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, KNA ma możliwość skorzystania z prawa sprzeciwu i wydania decyzji administracyjnej w tym przedmiocie. Dotychczas KNA nie skorzystała z przysługującego jej prawa do zgłoszenia sprzeciwu.

W związku z powyższym w uzasadnionych przypadkach dokonywana jest weryfikacja akt postępowania administracyjnego, w szczególności w obszarach wskazanych w pismach kierowanych przez KNA do KRBR.

Nadzór nad procesem przyznawania uprawnień biegłego rewidenta był realizowany również poprzez rozpatrywanie uchwał KRBR dotyczących postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów (w dużej części podlegających zatwierdzeniu przez KNA) oraz przez analizę sprawozdania przekazanego do KNA przez Komisję Egzaminacyjną.

Współpraca z Komisją Nadzoru Finansowego

W trakcie 2012 r., na podstawie otrzymanych z UKNF informacji w sprawie zastrzeżeń do wyników badania sprawozdań finansowych SKOK, a w szczególności do wydanych w ich efekcie opinii i raportów, KNA – w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta – wystąpiła do KRD z wnioskami o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec pięciu biegłych rewidentów.

Dodatkowo w marcu 2012 r. KNA wystąpiła do KKN o skontrolowanie w podmiocie objętym kontrolą planową dokumentacji rewizyjnej z badania przez ten podmiot sprawozdań finansowych SKOK, do których UKNF zgłosił zastrzeżenia.

Na wniosek KNA dokonano zmian w trzech raportach z kontroli polegających na skierowaniu wniosków o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec biegłych rewidentów wykonujących, w imieniu kontrolowanego podmiotu, czynności rewizji finansowej w SKOK. Zarzuty dotyczyły głównie wydania opinii niezgodnej z art. 65 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

W marcu 2012 r. KNA zapoznała się i przyjęła do wiadomości zalecenia KNF z dnia 1 lutego 2012 r. skierowane do prezesów zarządów banków i członków rad nadzorczych dotyczące rotacji podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, rekomendujące bankom przejście dotychczasowej strategii współpracy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i rozważenie możliwości zmiany podmiotu w przypadku okresu współpracy trwającego powyżej pięciu lat.

We wrześniu 2012 r. KNA zapoznała się z dokumentem przygotowanym przez UKNF zawierającym oczekiwania, co do formy i zakresu audytu zewnętrznego wykonywanego na

podstawie art. 87 ustawy o SKOK¹⁵. Z dokumentu tego wynika, że audyt zewnętrzny przeprowadzony na podstawie art. 87 ww. ustawy nie stanowi badania sprawozdania finansowego w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości. Jest to usługa atestacyjna gdyż ma na celu ocenę zagadnień zarówno finansowych jak i niefinansowych, a w rezultacie potwierdzenie stanu ekonomicznego i organizacyjnego SKOK na dzień objęcia ich nadzorem przez KNF.

Mając na uwadze znaczenie przeprowadzenia audytu zewnętrznego KNA w wydanym 19 września 2012 r. *Komunikacie*¹⁶ poinformowała, że dla przedstawienia rzetelnej sytuacji finansowej i organizacyjnej SKOK, oczekuje od biegłych rewidentów, którzy zamierzają zawrzeć lub zawarli umowę na przeprowadzenie audytu zewnętrznego, dostosowania się do zakresu tego audytu określonego przez UKNF i przekazanego zarządom SKOK.

Ponadto - w celu zapewnienia wysokiej jakości i jednolitości świadczonych usług przez biegłych rewidentów - KNA zobowiązała KRBR do monitorowania wykonania tego audytu oraz informowania o podjętych w tym zakresie działaniach.

W listopadzie 2012 r. KNA zwróciła się do Prezesa KRBR o informację na temat działań podejmowanych przez organy KIBR w zakresie monitorowania wykonania ww. audytu zewnętrznego w SKOK. Prezes KRBR poinformował o zamieszczeniu informacji o *Komunikacie KNA* na stronie internetowej KIBR a także informacji KRBR (skierowanej również do organów KIBR) na temat potrzeby zapoznania się biegłych rewidentów z oczekiwaniami KNF dotyczącymi formy i zakresu audytu zewnętrznego.

Dalsze działania w sprawie monitorowania jakości audytu w SKOK będą prowadzone w kolejnym roku.

Współpraca międzynarodowa, w szczególności z organami nadzoru publicznego z innych państw

Współpraca w ramach Unii Europejskiej

Głównym forum współpracy z organami nadzoru publicznego państw członkowskich UE jest EGAOB, organ doradczy Komisji Europejskiej.

EGAOB zrzesza organy nadzoru publicznego działające w państwach członkowskich UE i pozostałych państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Grupa EGAOB została utworzona na mocy decyzji Komisji Europejskiej z dnia 14 grudnia 2005 r. i ma na celu efektywną koordynację systemów nadzoru publicznego sprawowanego nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi.

EGAOB obraduje na posiedzeniach plenarnych organizowanych i obsługiwanych przez Komisję Europejską, która opracowuje agendę każdego z nich i przygotowuje odpowiednie dokumenty. Posiedzenia EGAOB są okazją do wymiany poglądów między przedstawicielami poszczególnych organów nadzoru publicznego oraz Komisji Europejskiej.

W 2012 r. odbyły się cztery posiedzenia EGAOB w dniach: 25 stycznia 2012 r., 25 czerwca 2012 r., 8 października 2012 r. oraz w nieformalnej formule 21 listopada 2012 r. Ponadto odbyły się dwa posiedzenia podgrupy przygotowawczej EGAOB – 10 stycznia 2012 r. oraz 16 marca 2012 r. Przedstawiciele KNA uczestniczyli we wszystkich wymienionych posiedzeniach.

¹⁵ Ilekroć jest mowa o ustawie o SKOK, to rozumie się przez to: ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 855 z późn. zm.).

¹⁶ *Komunikat KNA* (jako Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 166/2012 KNA z dnia 19 września 2012 r.) znajduje się na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Posiedzenia* ➔ *Uchwała i komunikat KNA z 19 września 2012 r. w sprawie audytu SKOK*.

Najważniejszymi tematami tych spotkań była współpraca z organami nadzoru publicznego z państw trzecich (zwłaszcza z amerykańskim organem nadzoru publicznego PCAOB) oraz dyskusja nad ocenami równoważności systemów nadzoru publicznego i zapewniania jakości w niektórych państwach trzecich. Ponadto podczas posiedzeń Komisja Europejska przedstawiała i dyskutowała z członkami EGAOB niektóre zagadnienia związane z zaproponowanymi na poziomie UE zmianami prawnymi w odniesieniu do dyrektywy 2006/43/WE.

KNA jest także reprezentowana w pracach grupy EAIG, która wyodrębniła się z EGAOB i jest niezależna od Komisji Europejskiej. Celem EAIG jest przede wszystkim wymiana doświadczeń i zapewnienie spójności działań w ramach prowadzonych w poszczególnych państwach kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Najważniejsze inicjatywy podjęte na forum grupy w 2012 r. to:

- podjęcie działań w celu utworzenia elektronicznej bazy wyników kontroli,
- identyfikacja nieprawidłowości wykrytych podczas przeprowadzanych kontroli i omówienie przyczyn ich powstawania,
- wymiana wiedzy w zakresie metodologii kontroli i doświadczeń z kontroli,
- wymiana informacji z EGAOB, organizacjami zawodowymi biegłych rewidentów, międzynarodowymi organizacjami ustanawiającymi standardy wykonywania zawodu biegłego rewidenta oraz firmami audytorskimi.

W 2012 r. odbyły się trzy spotkania grupy EAIG – 29 marca 2012 r. w Luksemburgu, 14-15 czerwca 2012 r. w Pradze i 14-15 listopada 2012 r. w Zurychu.

Współpraca z amerykańskim organem nadzoru publicznego PCAOB

KNA w 2012 r. kontynuowała rozpoczęte w roku poprzednim rozmowy podjęte z inicjatywy strony amerykańskiej w sprawie zawarcia porozumienia regulującego przekazywanie dokumentacji rewizyjnej i przeprowadzanie tzw. wspólnych kontroli.

Ponadto przedstawiciele KNA wzięli udział w dniach 5-7 listopada 2012 r. w dorocznej konferencji *International Audit Regulatory Institute* organizowanej w Waszyngtonie przez PCAOB. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele organów nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi z różnych państw. Oprócz aspektu poznawczego i możliwości wymiany doświadczeń zwłaszcza w zakresie metodologii i obszarów kontroli firm audytorskich, konferencja dała też możliwość przeprowadzenia rozmów z przedstawicielami PCAOB w zakresie ww. porozumienia oraz nawiązania kontaktów z członkami innych delegacji uczestniczących w tym spotkaniu.

Członkostwo KNA w IFIAR

IFIAR jest forum współpracy o zasięgu globalnym, które ma charakter koordynacyjny i działa na zasadzie dobrowolności. Członkami IFIAR są organy nadzoru publicznego z kilkudziesięciu państw, w tym 27 organów działających w Europie.¹⁷ Organizacja ta ma przede wszystkim na celu umożliwienie jej członkom wymiany wiedzy w zakresie spraw związanych z działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich oraz wymiany doświadczeń w zakresie praktycznych aspektów działalności organów nadzoru publicznego. Stanowiska wyrażane przez organizację nie mają charakteru prawnie wiążącego dla jej członków.

¹⁷ Dane dotyczą 2012 r.

W 2011 r. KNA została przyjęta do grona członków IFIAR. W 2012 r. przedstawiciele KNA uczestniczyli po raz pierwszy w posiedzeniach plenarnych IFIAR w dniach 16-18 kwietnia 2012 r. w Pusan, Korea Południowa oraz w dniach 1-3 października 2012 r. w Londynie, Wielka Brytania. Głównym celem posiedzeń jest wymiana doświadczeń w zakresie działań organów nadzoru publicznego, w szczególności w zakresie przeprowadzanych kontroli firm audytorskich. Podczas posiedzenia w Londynie przedstawiciel KNA przedstawił podstawowe dane dotyczące rynku usług audytorskich w Polsce oraz informacje na temat wykonywania kontroli w firmach audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego w pierwszym 3-letnim okresie 2010-2012.

Jednym z ważniejszych działań podjętych przez IFIAR w 2012 r. było przygotowanie na podstawie odpowiedzi udzielonych przez członków IFIAR raportu na temat wyników z kontroli firm audytorskich w poszczególnych państwach w szczególności w zakresie badań sprawozdań finansowych najbardziej znaczących instytucji finansowych (ang. Systematically Important Financial Institution – SIFI). Pierwszy tego typu raport został opublikowany przez IFIAR w dniu 18 grudnia 2012 r.¹⁸ Planowane jest cykliczne przygotowywanie raportu w kolejnych latach.

Rejestracja biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich

Zgodnie z postanowieniami art. 95 ust. 1 ustawy, KNA jest organem prowadzącym rejestr biegłych rewidentów z państw trzecich oraz listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich¹⁹.

W 2012 r. do KNA wpłynął jeden wniosek o wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich złożony przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych z Kanady oraz dwa wnioski o wpis do rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich złożone przez dwóch biegłych rewidentów z Kanady. Procedura rejestracyjna w stosunku do złożonych wniosków nie została zakończona w 2012 r.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

KNA w 2012 r. kontynuowała działania w ramach SPPW, którego jednym z beneficjentów jest KNA. W dniu 10 stycznia 2013 r. odbyła się konferencja *Komitety Audytu: kluczowe ogniwo w procesie sprawozdawczości finansowej i audytu* zorganizowana przez Bank Światowy i KNA (finansowana ze środków SPPW i KNA). Początkowo planowano, iż konferencja odbędzie się w 2012 r. Ze względów organizacyjnych termin konferencji został przesunięty (więcej o wydarzeniu w osobnym podrozdziale sprawozdania).

W 2012 r. finalizowane było wdrożenie systemu informatycznego wspomagającego działania KIBR z zakresu nadzoru publicznego, w szczególności w zakresie rejestracji i nadzoru nad biegłymi rewidentami, który częściowo finansowany jest ze środków SPPW, z uwzględnieniem możliwości dostępu do tego systemu dla KNA.

Ze środków SPPW zostały także sfinansowane dwie wizyty studyjne w innych państwach, w których uczestniczyli pracownicy Biura KNA.

¹⁸ Raport znajduje się na stronie internetowej pod adresem:

[https://ifiar.org/IFIAR/media/Documents/General/IFIAR-2012-Summary-Report-of-Members-Inspection-Findings-18-Dec-12-\(2\).pdf](https://ifiar.org/IFIAR/media/Documents/General/IFIAR-2012-Summary-Report-of-Members-Inspection-Findings-18-Dec-12-(2).pdf)

¹⁹ Formularze znajdują się na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Formularze*.

W dniach 19-20 lipca 2012 r. odbyła się wizyta studyjna, której celem było przedstawienie stronie polskiej sposobu funkcjonowania systemu kształcenia ustawicznego biegłych rewidentów oraz księgowych w Irlandii. W wizycie udział wzięli pracownicy Biura KNA oraz przedstawiciele KIBR i Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

Natomiast w dniach 10-11 grudnia 2012 r. pracownicy Biura KNA oraz przedstawiciel KKN uczestniczyli w wizycie studyjnej w szwajcarskim organie nadzoru publicznego nad firmami audytorskimi celem zapoznania się ze sposobem organizacji i wynikami nadzoru sprawowanego nad firmami audytorskimi.

Pozostałe działania

Konferencja „Komitety Audytu: kluczowe ogniwo w procesie sprawozdawczości finansowej i audytu”

Zgodnie z *Planem działania KNA na 2012 r.* podjęto działania mające na celu zorganizowanie przez Bank Światowy i KNA wspólnej konferencji skierowanej głównie do członków komitetów audytu, a mającej na celu wzrost w Polsce jakości sprawozdawczości finansowej, rewizji finansowej i nadzoru nad nimi. Początkowo planowano, iż konferencja odbędzie się w 2012 r. Ze względów organizacyjnych termin konferencji został przesunięty na początek kolejnego roku. Konferencja *Komitety Audytu: kluczowe ogniwo w procesie sprawozdawczości finansowej i audytu* odbyła się w dniu 10 stycznia 2013 r. Wydarzenie objęte zostało patronatem GPW i odbyło się w jej siedzibie.

Otwarcia konferencji dokonał Pan Mirosław Sekuła, Przewodniczący KNA wraz z Panią Lidią Adamską, Członkiem Zarządu GPW. Przewodniczący KNA w swoim wystąpieniu nakreślił założenia funkcjonowania nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami w Polsce. Zaznaczył, iż samorządowi biegłych rewidentów powierzone zostały niektóre z zadań z zakresu nadzoru publicznego nad wykonywaniem rewizji finansowej. Ponadto, Przewodniczący KNA podkreślił znaczenie działalności komitetów audytu w spółkach stojących na straży sprawozdawczości finansowej i rewizji finansowej w celu monitorowania ich prawidłowości.

W jednym z paneli konferencji wystąpiła Pani Dagmara Wieczorek-Bartczak, Zastępca Przewodniczącego KNA oraz uczestniczący na zaproszenie Przewodniczącego KNA Pan Mirosław Czekaj i Pan Wiesław Rozłucki.

Ponadto, jako prelegenci, wystąpili także wysokiej klasy specjaliści z kraju i zagranicy prezentujący punkt widzenia m.in. komitetów audytu i zarządów spółek. Wśród prezentacji znalazło się także wystąpienie Pana Richarda Flecka, przedstawiciela brytyjskiego organu nadzoru publicznego nad firmami audytorskimi oraz Pana Arnolda Schildera, przewodniczącego IAASB - rady ustanawiającej międzynarodowe standardy rewizji finansowej. Prelegenci podkreślali znaczenie niezależności członków komitetów audytu i posiadanie przez nich odpowiednich kompetencji w zakresie sprawozdawczości finansowej i rewizji finansowej.

Frekwencja uczestników konferencji była wysoka (ponad 140 osób). Obecni byli członkowie komitetów audytu, a także pozostali członkowie rad nadzorczych, członkowie zarządów spółek, biegli rewidenty, audytorzy wewnętrzni oraz przedstawiciele sektora publicznego.

Patronaty KNA

KNA w 2012 r. wypracowała kryteria i zasady przyznawania przez KNA patronatów honorowych i w związku z tym na posiedzeniu w dniu 14 marca 2012 r. podjęła stosowną uchwałę²⁰.

W oparciu o ww. kryteria i zasady KNA objęła patronatem trzecią edycję badania „Współczesna rada nadzorcza” i konferencję podsumowującą to badanie, organizowaną przez firmę Deloitte Audyt Sp. z o.o. W konferencji uczestniczył Pan Mirosław Sekuła, Przewodniczący KNA.

Kontrola podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w zakresie obowiązków sprawozdawczych wynikających z art. 87 ust. 1 ustawy

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych składa KRBR, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, informację o podpisanych w roku poprzedzającym umowach na wykonywanie czynności rewizji finansowej z jednostkami zainteresowania publicznego.

Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy, informacje, o których mowa w ust. 1, KRBR przekazuje do dnia 15 lutego każdego roku KNA.

Na podstawie przekazanych przez KRBR informacji:

- 117 podmiotów poinformowało o podpisaniu umowy/umów na wykonywanie czynności rewizji finansowej z jednostkami zainteresowania publicznego w 2011 r.,
- 18 podmiotów złożyło formularz P10 po terminie wskazanym w art. 87 ust. 1 ustawy,
- 23 podmioty złożyły formularz P10 zawierający uchybienia.

Do podmiotów, które nie dotrzymały w roku 2011 wyznaczonego ustawą terminu, KNA skierowała pisma z przypomnieniem, aby w roku następnym wskazany ustawowo termin został bezwzględnie dotrzymany.

KNA wystąpiła również do Prezesa KRBR z prośbą o przekazanie informacji o uzupełnieniu danych przez podmioty, u których KIBR stwierdziła uchybienia.

Kontrola transparentności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych i informacji umieszczonych na ich stronach internetowych (dotyczy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających jednostki zainteresowania publicznego)

Art. 40 dyrektywy 2006/43/WE nakłada na państwa członkowskie UE obowiązek, aby biegli rewidenci i firmy audytorskie przeprowadzające badania ustawowe jednostek zainteresowania publicznego publikowali na swoich stronach internetowych roczne sprawozdania ze swojej działalności (ang. transparency report), zawierające przynajmniej wymienione w art. 88 ustawy informacje.

W grudniu 2012 r. Biuro KNA dokonało analizy transparentności firm audytorskich w wyniku czego do 6 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych skierowano pisma o uzupełnienie brakujących na stronie internetowej informacji.

²⁰ Kryteria i zasady przyznawania przez KNA patronatów honorowych dostępne są na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Informacje dodatkowe* ➔ Kryteria i zasady przyznawania przez KNA patronatów honorowych.

Realizacja zadań wynikających z art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości

Zgodnie z postanowieniami art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości, KNA powinna zostać niezwłocznie poinformowana przez kierownika jednostki zlecającej badanie oraz podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych o rozwiązaniu umowy o badanie lub przegląd sprawozdania finansowego. Rozwiązanie umowy, o której mowa w art. 66 ust. 5 ustawy o rachunkowości, jest możliwe jedynie w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Różnice poglądów w sprawie stosowania zasad rachunkowości lub standardów rewizji finansowej nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy²¹.

W związku z postanowieniami tego artykułu, KNA otrzymywała informacje o rozwiązaniu umów. Podobnie jak w poprzednich latach głównymi przyczynami rozwiązania umów, na które powoływały się strony, są decyzje podjęte przez spółki o zmianie biegłego rewidenta (często z uwagi na zmiany właścicielskie, zmiany planów inwestycyjnych), kwestie finansowe (takie jak wysokość wynagrodzenia firmy audytorskiej, zwłoka w wypłacie wynagrodzenia), czy też zmiany w strukturze spółek skutkujące tym, że nie podlegają one już obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta. W niektórych przypadkach jako przyczynę wskazano brak możliwości dotrzymania terminów badania określonych w umowie (np. w związku z nieprzekazaniem do badania kompletnego sprawozdania finansowego).

Z otrzymanych informacji wynika również, iż niektóre z podmiotów rozwiązały więcej niż jedną umowę na usługi audytorskie w tym okresie. W większości przypadków rozwiązanie umowy nastąpiło za porozumieniem stron.

Wspieranie działań zmierzających do wprowadzenia zmian w regulacjach ustawowych dotyczących działalności biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz publicznego nadzoru nad tą działalnością

W 2012 r. KNA śledziła prace trwające na forum UE w zakresie zmian legislacyjnych dotyczących dyrektywy 2006/43/WE oraz projektu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego. KNA zapoznała się z informacją o etapach prac w Radzie UE oraz Parlamencie Europejskim dotyczącą głównych kwestii diskutowanych w ramach tych instytucji.

W zakresie regulacji krajowych rozważano potrzebę zmiany rozporządzenia w sprawie kontroli. Nowe rozwiązania dotyczące rozporządzenia w sprawie kontroli będą możliwe do rozpatrzenia przy pracach nad zmianą ustawy.

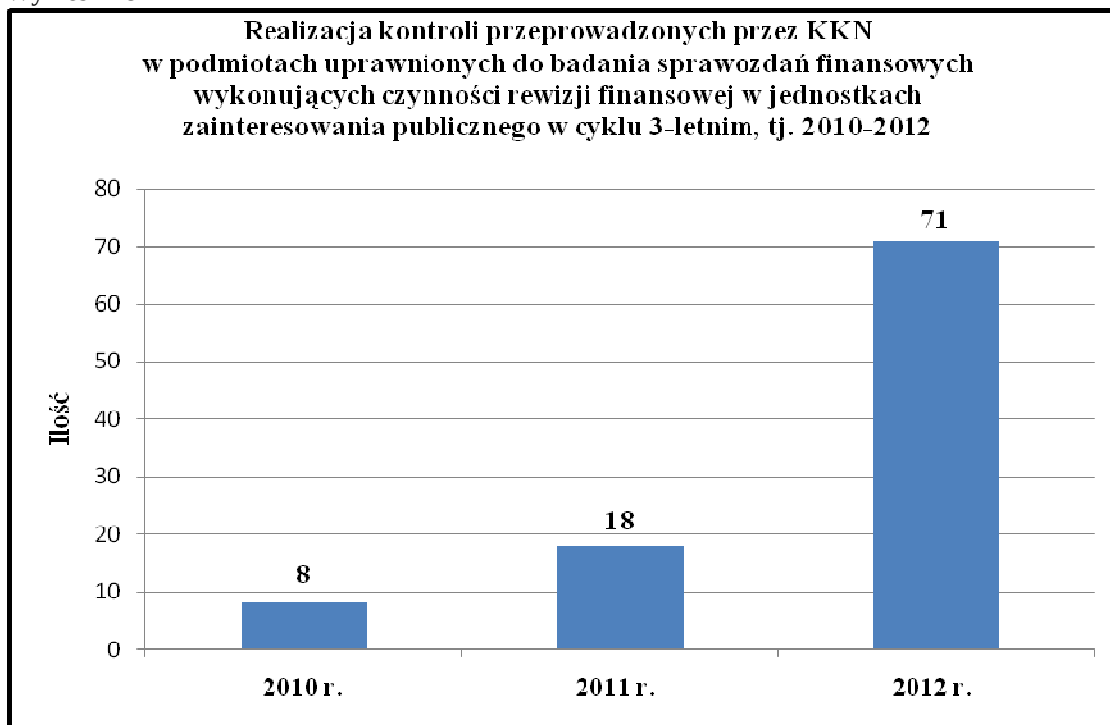
²¹ W celu ujednolicenia uzyskiwanych informacji został opracowany formularz, znajdujący się na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce Formularze.

4. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW KRAJOWEJ IZBY BIEGŁYCH REWIDENTÓW W RAMACH SYSTEMU NADZORU PUBLICZNEGO W ROKU 2012²²

Działania KKN

W roku 2012 kontrole podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych odbywały się na podstawie planów kontroli dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego (rok 2012 był ostatnim rokiem kontroli tych podmiotów podlegających kontroli w cyklu 3-letnim, tj. 2010-2012) oraz dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy. Kontrole w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego przeprowadzane były przez zatrudnionych w KIBR od 5 do 16-17 kontrolerów w okresie czerwiec-wrzesień 2012 r. oraz w następnych miesiącach 2012 r. do 11 kontrolerów (według stanu zatrudnienia na koniec 2012 r.). Plany kontroli dla ww. podmiotów zostały zamieszczone na stronie internetowej KIBR po zatwierdzeniu przez KNA planu kontroli podmiotów wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Planowana do kontroli w 2012 r. liczba podmiotów, wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego wynosiła 74, z tym, że w ciągu roku dwa podmioty zostały skreślone z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych a jeden nie dopuścił do kontroli. Ostatecznie kontrole przeprowadzono w 71 podmiotach objętych planem.

Wykres nr 8

Źródło: opracowanie własne Biura KNA.

²² Sprawozdanie z działalności przygotowane przez KKN, KRД, KSD, a także informacje otrzymane z KRBR dostępne są na stronie internetowej BIP MF ➔ Działalność ➔ Ciała kolegialne w dziale KNA w zakładce *Sprawozdania*.

W dwóch przypadkach kontrole zostały ograniczone do zakresu formalno-prawnego. W trakcie kontroli stwierdzono również, że dziewięć podmiotów wytypowanych do kontroli nie wykonywało czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Wykonano dwie kontrole pozaplanowe – jedną w uzupełnieniu kontroli planowej podmiotu wykonującego czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, a drugą w podmiocie nie wykonującym czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Dwie skargi na działalność podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostały uwzględnione w planach kontroli planowej (podmiotów wykonujących czynności rewizji jednostek zainteresowania publicznego na 2013 rok oraz pozostałych podmiotów na rok 2012).

Natomiast plan kontroli dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy obejmował 285 podmiotów a ostatecznie skontrolowano 249 podmiotów (ze względu na skreślenie 13 podmiotów z listy uprawnionych do badania, informację o wykonywaniu czynności rewizji w jednostkach zainteresowania publicznego – 14 podmiotów, przełożenia kontroli na 2013 r. z powodu choroby biegłego rewidenta – 5 podmiotów, niedopuszczenie do przeprowadzenia kontroli – 4 podmioty). Zespół wizytatorów liczył w 2012 r. przeciętnie 74 osoby.

Do końca 2012 r. kontrolę formalno-prawną oraz merytoryczną, tj. przede wszystkim kontrolę systemu wewnętrznej kontroli jakości oraz dokumentacji rewizyjnej przeprowadzono w 69 podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Podczas wykonywania czynności kontrolnych KKN skontrolowała 260 dokumentacji rewizyjnych, w tym 154 dokumentacji jednostek zainteresowania publicznego z czego 26 dotyczyło banków spółdzielczych, 6 – SKOK, 6 – funduszy inwestycyjnych, 3 – domów maklerskich oraz 113 – pozostałych jednostek zainteresowania publicznego.

W wyniku przeprowadzenia kontroli w ww. podmiotach KKN stwierdziła nieprawidłowości w obszarze formalnoprawnym, które głównie dotyczyły:

- sprawozdawczości przekazywanej do KRBR,
- danych przekazywanych do publikacji na liście podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- poprawności oraz terminowości zamieszczania na stronie internetowej podmiotu sprawozdania z przejrzystości (art. 88 pkt 1 ustawy),
- poprawności rozliczania i terminowości wnoszenia opłaty rocznej z tytułu nadzoru,
- dostosowania (lub braku dostosowania) zapisów umowy spółki w zakresie przedmiotu działalności do wymogów ustawy,
- braku ubezpieczenia niektórych form działalności oraz uchybień w polisach ubezpieczeniowych (nie dotyczy podmiotów wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego),
- braku strony internetowej (nie dotyczy podmiotów wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego).

Natomiast w obszarze merytorycznym w ww. podmiotach najczęściej wystąpiły nieprawidłowości w zakresie:

- zgodności treści opinii i raportu z wymogami KSRF nr 1,
- udokumentowania badania stwierdzeń wymienionych w pkt 13 KSRF nr 1,
- kompletności sprawozdania z działalności,
- planowania badania,

- wywiązywania się z obowiązków w zakresie współpracy z komitetem audytu,
- udokumentowania badania prawdopodobieństwa wystąpienia nadużyć (oszustw),
- dokumentacji z badania zdarzeń po dniu bilansowym,
- udokumentowania metod, technik i procedur badania,
- kompletności informacji dodatkowej.

KKN skierowała do 66 podmiotów wystąpienia pokontrolne z zaleceniami określając termin usunięcia wskazanych w raporcie nieprawidłowości, a w 5 przypadkach zakończyła kontrole nie stwierdzając nieprawidłowości.

W wyniku przeprowadzonych planowych kontroli w 2012 r. KKN złożyła do KRD wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec 32 biegłych rewidentów. Ponadto na wniosek KNA, za pośrednictwem KKN, zostały złożone wnioski przeciwko 25 biegłym rewidentom (stan na 13 marca 2013 r.). W roku 2013 r., w następstwie kontroli przeprowadzonych z planu na 2012 r., skierowano wnioski do KRD wobec 8 osób. KKN złożyła również zażalenie na postanowienie KRD (wydane w 2013 r.) o zakończeniu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Wobec podmiotu oraz biegłego rewidenta reprezentującego podmiot, który nie dopuścił do przeprowadzenia kontroli, KKN złożyła zawiadomienie do KRBR oraz KRD o podjęcie przez te organy stosownych działań wynikających z art. 54 ust.1 pkt 5 i art. 31 ust. 1 ustawy.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w pracy biegłych rewidentów, które skutkowały skierowaniem, po zakończeniu kontroli, wnioskami do KRD należy zaliczyć nieprawidłowości dotyczące udokumentowania badania obszarów i stwierdzeń wymienionych w pkt 13 KSRF nr 1 oraz nieprawidłowości powstałe w wyniku braku skutecznego i efektywnego wdrożenia zasad systemu wewnętrznej kontroli jakości.

W 2012 r. do KRD złożono też 82 wnioski wobec biegłych rewidentów nie wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

W roku 2012 KKN zorganizowała dwie konferencje szkoleniowe dla kontrolerów i wizytatorów o tematyce obejmującej m.in. wpływ zmian Kodeksu etyki zawodowych księgowych IFAC na pracę kontrolujących i kwestię zawodowego sceptycyzmu w badaniu sprawozdań finansowych.

Działania KRD

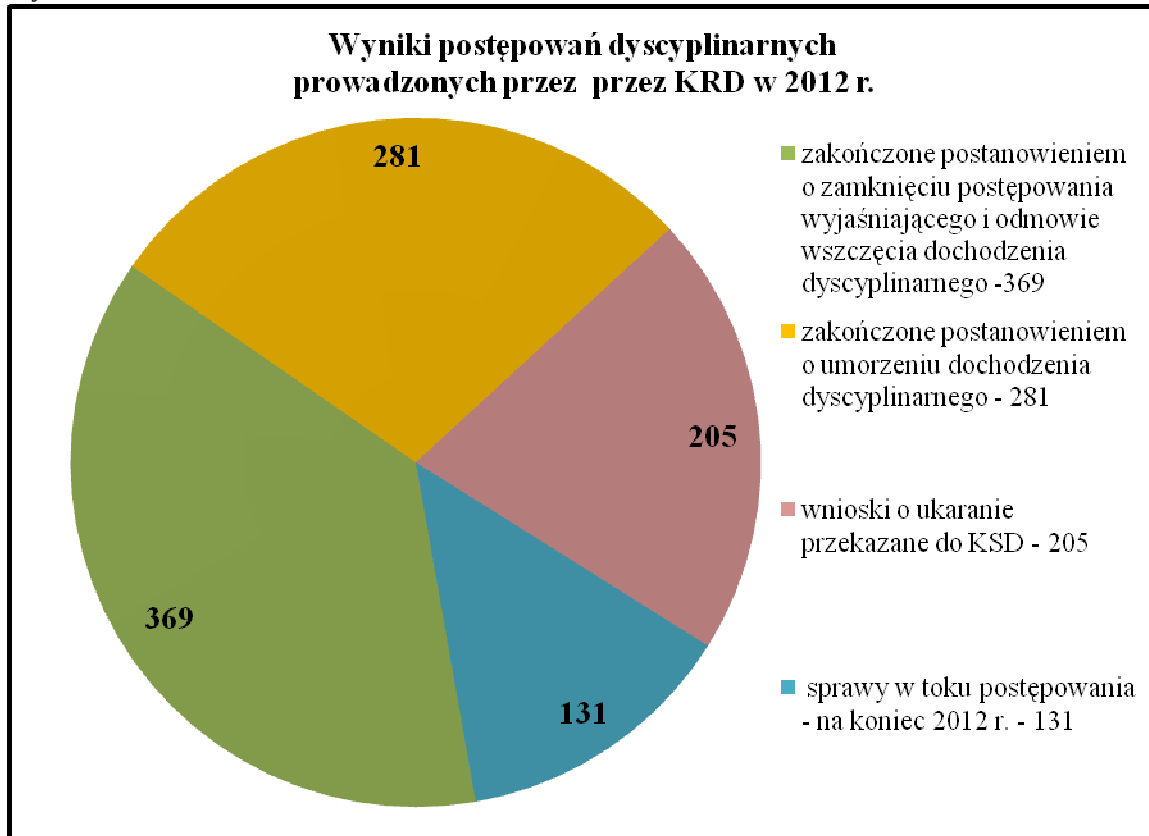
KRD prowadzi postępowania wyjaśniające i zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy jest oskarżycielem w postępowaniach dyscyplinarnych toczących się przed KSD.

W 2012 r. KRD łącznie ze swoimi zastępcami prowadził 990 spraw (648 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wpłynęło w 2012 r., a dodatkowo KRD prowadził 341 spraw, które nie zostały zakończone w 2011 r. oraz 1 sprawę, wprawdzie zakończoną w 2011 r., ale zwróconą przez KSD do ponownego rozpoznania).

KRD łącznie z zastępcami prowadzili razem 990 spraw, z których:

- 369 zostało zakończonych przez KRD postanowieniami o zamknięciu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego,
- 281 zostało zakończonych przez KRD postanowieniami o umorzeniu dochodzenia dyscyplinarnego,
- 205 wniosków o ukaranie przekazano do KSD,
- 4 zażalenia na postanowienia KRD przekazano do KSD,
- 131 w toku postępowania pozostało na koniec roku.

Wykres nr 9

Źródło: opracowanie własne Biura KNA na podstawie danych z KIBR.

Wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego kierowane były głównie przez:

- KRBR, a dotyczyły spraw biegłych rewidentów nie biorących udziału w obowiązkowym doskonaleniu zawodowym w roku 2010 i 2011 (833 wnioski),
- KKN (91 wniosków),
- KNA (10 wniosków),
- biegłych rewidentów (6 wniosków),
- jednostki gospodarcze (16 wniosków),
- osoby fizyczne (26 wniosków),
- inne (8 wniosków).

W okresie sprawozdawczym – w porównaniu do roku ubiegłego – zmniejszyła się o 460 liczba wniosków złożonych przez KRBR o niezrealizowaniu przez biegłych rewidentów obowiązku doskonalenia zawodowego. Nastąpił jednak znaczny wzrost wpływu spraw od innych wnioskodawców, którzy złożyli ponad dwukrotnie więcej spraw aniżeli w roku 2011.

Szczególny wzrost daje się zauważyć w ilości spraw przekazanych przez KKN, z 10 w roku 2011, do 91 w roku 2012.

KRD w okresie sprawozdawczym wydał 616 postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz 246 postanowień o wszczęciu dochodzenia dyscyplinarnego. Do KSD skierowano 205 wniosków o ukaranie, z czego:

- 188 spraw dotyczyło biegłych rewidentów, którzy nie wzięli udziału w obowiązkowym doskonaleniu zawodowym w roku 2010 i 2011,
- 3 sprawy wniesione przez KNA dotyczyły naruszenia przepisów ustawy o rachunkowości, KSRF nr 1 oraz zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,

- 6 spraw wniesionych przez KKN dotyczyło naruszenia przepisów ustawy o rachunkowości, norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta - następnie KSRF, w tym jedna sprawa dotyczyła niepoddania się podmiotowi uprawnionego do badania sprawozdań planowej kontroli KKN,
- 8 spraw z wniosków osób fizycznych i jednostek gospodarczych dotyczyło naruszeń ustawy o rachunkowości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów.

Z 205 spraw skierowanych do KSD, 65 nie zostało jeszcze rozpoznanych (przekazane do KSD pod koniec roku sprawozdawczego), a w pozostałych 140 wydano orzeczenia, z czego w 109 przypadkach KSD wymierzał kary potwierdzając wnioski KRD. W pozostałych sprawach KSD umarzał postępowania, w dwóch przypadkach biegłych rewidentów uniewinniono. KRD w jednym przypadku wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie nieprawidłowości przy badaniu SKOK.

W 4 przypadkach wniesione zostały przez strony postępowania zażalenia do KSD na postanowienia KRD o zakończeniu postępowań dyscyplinarnych, z tego: 2 sprawy pozostają w toku w KSD, 1 sprawa została pozostawiona przez KSD bez rozpoznania z uwagi na wniesienie jej przez osobę nieuprawnioną, w 1 sprawie KSD utrzymał w mocy postanowienie KRD. Ponadto w 2 sprawach KSD rozpatrywał zażalenia na postanowienia wydane przez KRD w trakcie dochodzeń, w jednym przypadku na postanowienie o odmowie udostępnienia akt sprawy, a w drugim na postanowienie o odmowie uznania wnioskodawcy za pokrzywdzonego. W obu sprawach zażalenia oddalono.

KRD zakończył 650 spraw wydając postanowienia o zamknięciu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia dochodzenia oraz o umorzeniu dochodzenia dyscyplinarnego. Podstawą prawną zakończenia spraw w powyższy sposób był w większości (388 spraw) art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.²³ tj. znikomy stopień społecznej szkodliwości, a były to w przeważającej większości prowadzone sprawy w związku z nieuczestniczeniem w obligatoryjnym doskonaleniu zawodowym przez biegłych rewidentów niewykonywujących zawodu, w zaawansowanym wieku i złym stanie zdrowia. W 218 przypadkach umorzenia następowały wobec ustawowego braku podstaw do ukarania, w związku ze skreśleniem z rejestru biegłych rewidentów osób, które złożyły w tej sprawie wnioski, bądź zostały skreślone z powodu niepłacenia składek, lub zmarły.

W roku 2012 KRD, działając na podstawie przepisu § 67 Regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów, raz wydawał zarządzenie o powołaniu trzyosobowego Zespołu Rzeczników do rozpatrzenia skargi na działania KRD związane z prowadzoną przez niego sprawą dyscyplinarną. Zespół Rzeczników potwierdził prawidłowy tok postępowania dyscyplinarnego i ocenił skargę jako nieuzasadnioną.

W okresie sprawozdawczym zlecono opracowanie instrukcji dotyczącej praktycznego wykorzystania k.p.k. w postępowaniu dyscyplinarnym. Zmieniono również wzory postanowień, zarządzeń i wniosku o ukaranie dostosowując je do przepisów k.p.k. Organizowano kwartalne konferencje z zastępcami KRD, na których omawiano kwestie dotyczące orzecznictwa dyscyplinarnego, wdrażania nadzoru nad postępowaniami czy naruszania procedur. Zorganizowano wspólnie z KSD konferencję szkoleniową dla członków składów orzekających i zastępców KRD dla omówienia orzecznictwa dyscyplinarnego oraz bieżących spraw.

Dodatkowo w 2013 r. planowane jest zorganizowanie przeprowadzenia spotkania konsultacyjnego z KKN dla rozpoznania trybu wykonywania kontroli i sposobu opracowania

²³ Ileż jest mowa o k.p.k., to rozumie się przez to: ustawę dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997, Nr 89, poz. 555 z późn. zm.).

wniosków o wszczęcie dochodzeń dyscyplinarnych oraz przekazywania dokumentacji zabezpieczanej w toku kontroli.

Działania KSD

KSD orzeka w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej biegłych rewidentów za postępowanie sprzeczne z przepisami prawa, standardami rewizji finansowej, niezależności oraz etyki zawodowej. KSD jest jednoinstancyjny i orzeka w składzie 3 członków.

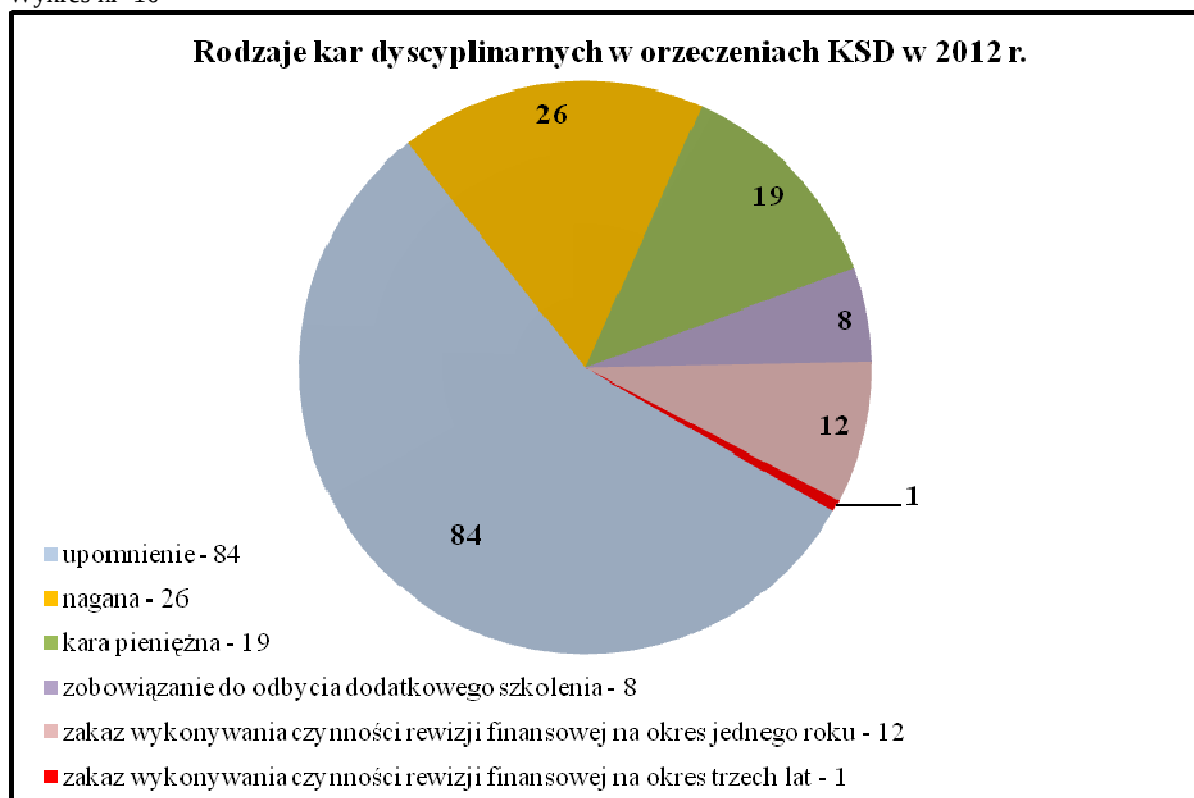
Od orzeczeń KSD przysługuje odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji.

W roku 2012 KSD wydał 241 orzeczeń, z czego zdecydowana większość dotyczyła niedopełnienia przez biegłych rewidentów obowiązku doskonalenia zawodowego.

W powyższych orzeczeniach zapadały następujące kary:

- 84 razy kara dyscyplinarna upomnienia,
- 26 razy kara dyscyplinarna nagany,
- 19 razy kara dyscyplinarna w postaci kary pieniężnej,
- 12 razy kara dyscyplinarna zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej na okres jednego roku,
- w 1 przypadku kara dyscyplinarna zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej na okres trzech lat,
- w 8 przypadkach KSD zobowiązał do odbycia dodatkowego szkolenia.

Wykres nr 10

Źródło: opracowanie własne Biura KNA na podstawie danych z KIBR.

W 53 sprawach umorzono postępowanie, w zdecydowanej większości z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, 4 razy KSD uniewinnił obwinionych od zarzucanych im czynów.

W 21 przypadkach odroczono rozprawy, w 4 przypadkach przerwano rozprawy, 3 razy zwrócono wniosek do KRD celem uzupełnienia dochodzenia dyscyplinarnego, w 1 przypadku sprawę zawieszono.

W 2012 r. KSD rozpatrywał 7 zażaleń na postanowienia KRD i 1 zażalenie na postanowienie KSD.

Ważnym zagadnieniem były odwołania kierowane przez strony postępowania do sądów powszechnych, jednakże na tle ponad dwustu wydanych orzeczeń niewielki procent stanowią sprawy rozstrzygane przez instancję odwoławczą. W 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- w jednym przypadku utrzymał w mocy orzeczenie KSD,
- w jednym przypadku umorzył postępowanie w przedmiotowej sprawie,
- w dwóch przypadkach zmienił orzeczoną karę,
- w dwóch przypadkach zwrócił sprawę do ponownego rozpatrzenia przez KSD,
- w pięciu przypadkach sprawa nadal toczy się przed sądem odwoławczym.

W 2013 roku planowana jest kontynuacja narad członków KSD oraz wspólnych spotkań z KRD. Od 2012 r. KSD publikuje przykładowe orzeczenia na stronie internetowej KIBR w celu edukacyjnym i prewencyjnym.

Działania KRBR

KRBR w 2012 r. realizowała zadania z zakresu nadzoru publicznego w szczególności dotyczące:

- ewidencji biegłych rewidentów oraz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- krajowych standardów rewizji finansowej,
- opłaty rocznej z tytułu nadzoru.

W okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. decyzjami KRBR:

- 174 osoby zostały prawomocnie wpisane do rejestru biegłych rewidentów (w tym 2 osoby, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy),
- 407 biegłych rewidentów skreślono z rejestru biegłych rewidentów (w tym: 217 na wnioski, 58 z powodu śmierci, 132 z powodu nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż rok),
- w stosunku do 26 biegłych rewidentów uchylono decyzję w sprawie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów,
- 68 podmiotów zostało wpisanych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- 149 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostało skreślonych z listy (w tym: 119 na wnioski, 16 w związku z nieuregulowaniem rocznej opłaty z tytułu nadzoru, 10 z powodu śmierci biegłych rewidentów prowadzących podmioty uprawnione w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek, 4 w związku ze skreśleniem biegłego rewidenta z rejestru biegłych rewidentów, który prowadził podmiot uprawniony w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek),

- w stosunku do 1 podmiotu podjęta została decyzja o uchyleniu skreślenia podmiotu z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

Jednocześnie KRBR w ww. okresie podjęła 2 uchwały w sprawie odmowy skreślenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, a także przekazała do KNA 10 odwołań od uchwał w przedmiocie wpisu lub skreślenia.

W 2012 r. KRBR podjęła 6 uchwał w zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów, współpracując w tym zakresie z Komisją Egzaminacyjną. W szczególności KRBR podjęła uchwałę Nr 744/10/2012 z dnia 10 stycznia 2012 r. zmieniającą uchwałę w sprawie szczegółowego zakresu tematycznego egzaminów w postępowaniu klasyfikacyjnym na biegłych rewidentów a także uchwałę Nr 842/11/2012 KRBR z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie wysokości opłat za poszczególne egzaminy.

Ponadto w 2012 r. KRBR podjęła działania dotyczące regulacji obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w zakresie:

- wywiązania się przez biegłych rewidentów z obowiązku obligatoryjnego doskonalenia w 2011 r.:
 - ✓ uchwałę Nr 929/12/2012 KRBR z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie przekazania do KRD listy biegłych rewidentów, którzy w roku 2011 nie dopełnili obowiązku doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów (lista ta obejmowała 532 biegłych rewidentów),
- obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w 2013 r., podejmując:
 - ✓ uchwałę Nr 838/11/2012 KRBR z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie zakresu tematycznego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2013 r.,
 - ✓ uchwałę Nr 1274/18/2012 KRBR z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie ustalenia wykazu jednostek uprawnionych do przeprowadzenia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2013 r.,
- organizacji obligatoryjnego doskonalenia zawodowego – dopuszczony został e-learning jako jedna z form odbycia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2012 r.

KRBR podejmowała również działania mające na celu rozliczenie biegłych rewidentów z obowiązku obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w 2012 r. Ustalono, że w 2012 r. obowiązek ten dotyczył 6 930 biegłych rewidentów, z czego 595 biegłych rewidentów nie wywiązało się z tego obowiązku. W stosunku do tej grupy KRBR podejmie stosowne decyzje w 2013 r.

W 2012 r. było 18 jednostek, które uzyskały zgodę KRBR na przeprowadzanie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów. Zamiar prowadzenia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów zgłosiło też 21 oddziałów regionalnych KIBR. KRBR przeprowadziła 7 wizytacji obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, mających na celu kontrolę przestrzegania przez jednostki prowadzące szkolenia zasad opisanych we wskazówkach organizacyjno-metodycznych do obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów.

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. KRBR podjęła, na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy, uchwałę Nr 1349/20/2012 z dnia 9 października 2012 r. zmieniającą uchwałę w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej, która nie została zatwierdzona przez KNA. Spowodowało to podjęcie przez KRBR w dniu 18 grudnia 2012 r.

uchwały Nr 1473/23/2012 uchylającej uchwałę w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej, a następnie – po usunięciu zastrzeżeń KNA – KRBR podjęła w tym dniu uchwałę Nr 1474/23/2012 zmieniającą uchwałę w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej. Uchwała ta, zatwierdzona przez KNA, dostosowała krajowe standardy rewizji finansowej do zmian wynikających z likwidacji Monitora Polskiego „B”. Ponadto w dniu 7 lutego 2012 r. KRBR wydała komunikat Nr 6/2012 w sprawie umów o badanie sprawozdań finansowych, poświęcony kwestii prawidłowego formułowania ww. umów w kontekście możliwości wydania przez biegłego rewidenta – w miejsce opinii – stanowiska niezależnego biegłego rewidenta.

Nie wprowadzano natomiast zmian w zakresie zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów, przy czym warto zwrócić uwagę, że uchwałą KRBR Nr 4249/60/2011, zatwierdzona przez KNA, z dniem 1 stycznia 2012 r. wprowadzono Kodeks etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC) jako obowiązujące w Polsce zasady etyki zawodowej biegłych rewidentów.

W 2012 r. KRBR nie podejmowała uchwał w sprawach dotyczących postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów oraz w sprawach nakładania na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych kary pieniężnej oraz zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej.

W zakresie opłaty z tytułu nadzoru KRBR podjęła 6 uchwał, m.in. w sprawie wysokości opłaty rocznej z tytułu nadzoru w 2012 r. (ustalono jej wysokość na poziomie 1,5% przychodów podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z wykonywania czynności rewizji finansowej, nie mniej niż 679, 90 zł) a także uchwały zmieniające uchwały w sprawie wysokości opłaty z tytułu nadzoru za lata 2010 i 2011 (zmiany dotyczyły wysokości opłaty minimalnej). Dodatkowo KRBR, odpowiadając na pisemnie wyrażone oczekiwania KNA w kwestii ustalania i rozliczania rocznej opłaty z tytułu nadzoru, wydała komunikat Nr 5/2012 z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie wykazywania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych kwestii podwykonawstwa w sprawozdaniach dla KIBR.

PLAN DZIAŁANIA KNA NA 2013 R.

1. Prowadzenie działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości wykonywania zawodu biegłego rewidenta i systemów zapewniania jakości w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (firmach audytorskich), w tym w szczególności badających jednostki zainteresowania publicznego, poprzez m.in.:
 - zatwierdzanie planów kontroli realizowanych przez KKN oraz kandydatów na kontrolerów KIBR;
 - zatwierdzanie raportów z kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego;
 - wspieranie implementacji międzynarodowych standardów rewizji finansowej (MSRF) jako norm wykonywania zawodu biegłych rewidentów w Polsce;
 - działania mające na celu poprawę efektywności działania KKN w zakresie przeprowadzanych kontroli, w tym m.in. poprzez uproszczenie procedur kontroli;
 - zacieśnienie współpracy z KKN w zakresie organizacji szkoleń dla kontrolerów i wizytatorów;
 - zwiększenie ilości obserwatorów KNA w kontrolach realizowanych przez KKN.
2. Podsumowanie realizacji zadania prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów przez KRД i KSD w latach 2010-2012 i ustalenie planów dalszej współpracy w szczególności w sprawach, do których KNA przystępuje na prawach strony.
3. Analiza orzecznictwa KSD w latach 2010-2012 pod kątem jego spójności.
4. Prowadzenie działań mających na celu zapewnienie jednolitych zasad wykonywania zawodu biegłego rewidenta w Polsce, w szczególności poprzez:
 - wspieranie działań szkoleniowych związanych z budowaniem wiedzy z zakresu międzynarodowych standardów rewizji finansowej;
 - ocenę wdrożenia w praktyce zasad zawartych w kodeksie etyki IFAC;
 - nadzór nad doskonaleniem zawodowym biegłych rewidentów w szczególności nad wyborem tematów szkoleń obligatoryjnych, w celu jak najlepszego dostosowania wymagań stawianych biegłym rewidentom do potrzeb wynikających ze zmieniających się warunków rynkowych;
 - analizę wykonywania przez podmioty wykonujące czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego obowiązków informacyjnych wynikających z art. 88 ustawy.
5. Nadzór nad procesem przyznawania uprawnień biegłego rewidenta, w szczególności poprzez kontrolę procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów, zatwierdzanie uchwał KRBR określających zakres, tryb i zasady postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów.

6. Analiza kosztów i źródeł finansowania nadzoru nad wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, realizowanego przez organy KIBR.
7. Działania na rzecz promowania rewizji finansowej jako podstawy wiarygodnych informacji w sprawozdaniach finansowych.
8. Rozwijanie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności:
 - wymiana doświadczeń na temat funkcjonowania systemu nadzoru publicznego;
 - rozwijanie współpracy w ramach Europejskiej Grupy Organów Nadzoru nad Audytorami (EGAOB), Międzynarodowego Forum Niezależnych Nadzorów Audytowych (IFIAR) i Europejskiej Grupy Kontroli Rewizji Finansowej (EAIG);
 - rozwijanie relacji z wybranymi organami nadzoru z Unii Europejskiej oraz z państw trzecich, mających w szczególności na celu:
 - ✓ wymianę doświadczeń z państwami Unii, rejestrację biegłych rewidentów i firm audytorskich z państw trzecich oraz przeprowadzanie kontroli firm audytorskich;
 - ✓ ustanowienie zasad współpracy z organami nadzoru publicznego z państw trzecich, w szczególności USA i Kanady, w zakresie sprawowania nadzoru nad firmami audytorskimi wykonującymi czynności rewizji finansowej w spółkach notowanych na giełdach w państwach innych niż państwo rejestracji firmy audytorskiej, w tym zawarcie dwustronnych porozumień dotyczących przekazywania dokumentów lub przeprowadzania wspólnych kontroli firm audytorskich.
9. Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian w regulacjach ustawowych dotyczących działalności biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz publicznego nadzoru nad tą działalnością wzmacniających narzędzia nadzorcze KNA, analizowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych na poziomie krajowym i Unii Europejskiej.
10. Rozwijanie zasobów, które usprawnią realizację zadań Komisji Nadzoru Audytowego.
11. Działania na rzecz elektronizacji KNA (elektronizacja obiegu dokumentów, strona internetowa).
12. Bieżąca realizacja zadań określonych w ustawie.